

MINISTRSKI PREDSEDNIK FANFANI JE IZJAVIL:**VLADA BO IZVEDLA VES SVOJ PROGRAM****Preizkusni kamen bo okvirni zakon o deželni ureditvi - Odnosi med socialisti in komunisti - Kriza vlade je za sedaj izključena**

Kdor zadnje čase tudi površno prebira italijansko dnevno in drugo časopisje, lahko brž ugotovi, da se v Italiji nahajamo v predvolilni dobi. Tisk že začenja pripravljati javnost na prihodnjo pomlad, ko bo sedanjemu parlamentu potekel 5-letni mandat in bodo razpisane nove državnozbornske volitve. Po splošni sodbi bodo te volitve izredne važnosti, saj bo volivcem dana možnost, da se svobodno in neposredno izrečejo o novi politični smeri, za katero se je odločila večina sedanjega parlamenta in katere pobudnik ter izvrševavec je Fanfanijeva sredinsko-levičarska vlada.

Ko je ta vlada dobila zaupnico, se je obvezala, da bo s svoje strani naredila vse, kar je potrebno, da se rešijo predvsem tale glavna vprašanja: ustanovitev dežele s posebnim statutom Furlanije-Juljske krajine, izglasovanje zakona o podžavljenju električne energije, priprava okvirnega zakona o deželni ureditvi ter novi ukrepi v korist kmetijstva.

Medtem ko je glede na prvi dve vprašanji v parlamentu že v teku postopek za njuno rešitev, so se tudi v krogih, ki spadajo v sedanjo večino, v zadnjem času začele pojavljati težnje, da se na kakšen način prepreči izvedba drugih točk vladnega programa, med njimi predvsem izglasovanje zakona o ustanovitvi avtonomnih dežel, kot jih predvideva ustava.

KAJ ZAHTEVAJO OD SOCIALISTOV

Eden izmed glavnih razlogov, ki so jih v krogih pogosto navajali v opravičilo svojih teženj, je bila odložitost običnega zbora ali kongresa socialistične stranke na prihodnje leto, in sicer na čas, ko se bodo državnozbornske volitve že zaključile. Na tem kongresu bi namreč Nenni jevi socialisti morali po mnenju omenjenih krogov dokončno skleniti, da ne bodo sklepali nobenih zavezništev s komunisti ter da ne bodo v nobenem primeru z njimi sestavljali skupnih vlad v bodočih deželah.

Ker je bil kongres odložen — so poudarjali isti krogi — ni nobenega učinkovitega jamstva, da v Italiji ne bo nastalo več dežel s socialkomunistično večino. Zato naj okvirni zakon o deželah kar ostane v predalih pristojnega ministrstva in, če je treba, naj se tudi raje pred časom razpusti parlament, kot da bi sedanjim demokratičnim institucijam grozila kakšna nevarnost.

Na takšna modrovanja, ki so prihajala predvsem iz desničarskih krogov Kršč. demokracije, je pa v nedeljo jasno odgovoril sam ministrski predsednik Fanfani.

»Vlada — je med drugim dejal — se pravi, da izpolni svoje obveznosti tudi glede deželne ureditve« in hkrati pripravlja zakonske načrte v korist kmetijstva ter bo tudi poskrbela, da bo o njih pravočasno razpravljala parlament.

STALIŠČE STRANKINEGA VODSTVA

»S temi izjavami — je na koncu poudaril Fanfani — hočem prijateljem in kritikom ponovno potrditi, da vlada nadaljuje z metodnim izvajanjem prevzetih obveznosti. S spoštovanjem teh obveznosti namerava vlada doprinesiti svoj prispevek k bodočemu volilnemu boju, ki je poklican, da potrdi odločitve, ki smo jih zavestno sprejeli.«

Ker je predsednikov govor na vidnem mestu objavilo tudi demokristjansko glasilo »Il Popolo«, se zdi, da se z njim strinja večina strankinega vodstva in predvsem glavni tajnik Moro. Precejšnje presenečenje pa je povzročilo stališče, ki ga je o Fanfanijevih izjavah v ponedeljek zavzel poslanec Piccoli, kateri pripada isti demokristjanski strugi kot ministra Rumor in Colombo. Piccoli je poudaril, da sredinsko-levičarska politika ne obstoji samo v izvedbi določenega

programa, temveč tvorijo njen sestavni del tudi določeni politični cilji, za katerih dosego so odgovorne politične stranke, med njimi tudi socialistična.

»Samo uresničenje teh ciljev — je zaključil Piccoli — združeno z izvedbo programa, lahko opraviči sredinsko-levičarsko politiko pred volivci.«

Fanfaniju torej predvsem zamerijo, da se je odločno zavzel za izvedbo programa svoje vlade in da ni v zameno zahteval od socialistov, naj prenehajo sodelovati s komunisti v raznih občinskih in pokrajinskih odborih ter v sindikatih. To bi namreč bili tisti politični cilji, o katerih je govoril poslanec Piccoli in ki naj bi tvorili sestavni del sredinsko-levičarske politike.

Kot vse kaže, pa se večina vodstva demokristjanske stranke ne strinja s stališčem omenjenega poslanca. »Kršč. demokracija — je napisal tednik »La discussione«, ki je uradno glasilo stranke — nima nobenega razloga, da bi sprejela pogumnih in obenem previdnih sklepov, ki jih je sprejela na neapeljskem kongresu. Vlada uživa njeno popolno in odkrito podporo za vse, kar namerava ukreniti, kot pred šestimi meseci.«

Stališče ostalih zavezniških strank

Da bi prenehale polemike med strujami, ki sodelujejo v vladi, je glavni tajnik Moro sklical za prihodnji teden sejo strankinega vodstva. Na tej seji pa bo po vsej verjetnosti potrjeno stališče, ki ga je že zavzel pravkar omenjeni tednik, tako da bo vladi zagotovljena podpora stranke do prihodnjih državnozbornskih volitev.

Ker so tudi ostale stranke, ki podpirajo sedanjo vlado (republikanci, socialdemokrati in socialisti), mnenja, da je treba izvesti program, ki je bil skupno sestavljen in odobren ob nastopu sredinsko-levičarske vlade, se lahko sklepa, da je kakšna kriza v notranjepolitičnem življenju Italije danes takorekoč izključena.

Na očitke, ki jih desničarji naslavljajo na socialiste, ti odgovarjajo, da njihova ktranka ne potrebuje nobenih »usposobljenostnih izpitov«, ker je to le pretveza, ki se jese je poslužujejo nasprotniki sredinsko-levičarske politike za uresničenje svojih posebnih ciljev.

Socialisti poudarjajo, naj vse stranke, ki so ob sestavljanju Fanfanijeve vlade prevzele natančno določene obveznosti, lojalno pomagajo, da se te obveznosti tudi izpol-

nijo. »Z izvedbo načrtanega vladnega programa — je pred dnevi napisalo socialistično glasilo »Avanti« — se bistveno prispeva k uvrstitvi demokracije; če pa ta program ne bo izpolnjen, bo med širokimi ljudskimi množicami nastalo veliko nezaupanje in razočaranje«, kar gotovo ne more koristiti demokratični stvari.

Tudi socialni demokrati in republikanci so mnenja, da je treba program sredinsko-levičarske vlade izvesti, čeprav bi Saragat rad videl, da bi socialisti svojega kongresa ne odložili na čas po državnozbornskih volitvah. Ta kongres bi namreč moral pokazati, ali ima avtonomistična struja res trdno v rokah vodstvo socialistične stranke. Kljub temu pa je Saragat odolčno za izvedbo vladnega programa.

Šele izid državnozbornskih volitev bo torej pokazal, če bo mogoče tudi v bodočnosti ohraniti pri življenju sedanjo vladno koalicijo in če ji bo omogočeno izvesti vse tiste preosnove v gospodarskem in socialnem življenju države in družbe, ki jih zahteva moderna demokracija in za katere se zavzemajo pobudniki ter poborniki sredinsko-levičarske politike.

Zasedanje organizacije združenih narodov

V torek so v New Yorku slovesno odprli 17. glayno skupščino Združenih narodov. OZN šteje danes 104 člane, to je 51 več kakor ob začetku, ko so podpisali ustanovno listino v San Franciscu. Prošnje za članstvo so vložile tudi nove republike Ruanda, Urundi, Jamajka in Trinidad. Njih sprejem je nesporen in so zato že poslale svoje zastave v New York, da bodo prvič zaplapolale na strehi steklene palače. Po 20. septembru bo postala članica mednarodne zveze tudi Uganda. Azijskih držav članic bo potem 25, afriških pa 37. Afro-azijski blok bo potemtakem razpolagal z večino glasov.

Pred začetnim zborovanjem so odkrili v veliki veži palače OZN spominsko ploščo prejšnjemu tajniku Hammarskjöldu. Na dnevnem redu zborovanj je vpisanih preko sto točk. Najvažnejša je izvolitev bodočega glavnega tajnika. Najresnejši kandidat je

V LEDENI JAMI

Triindvajsetletni francoski jamar Micher Siffre je pred dvema mesecema naredil drzen poskus. V gorskem masivu Marguareis blizu italijanske meje se je spustil v 156 metrov globoko ledeniško votlino. Raziskovalec namen je bil ugotoviti, ali lahko preneša človeški organizem daljše bivanje pod zemljo v slučaju atomske vojne.

Siffre je sam samcat prebil v jami 1500 ur. S površjem zemlje je bil zvezan po telefonu. V jami si je svetil samo s svečo. Termometer je kazal več stopinj pod ničlo. Najhuje je pa jamarja zdelovala stalna vlaga, ki se je vpila tudi v spalno vrečo. Druga težava je bila neprestana tema, ki mu je vzela smisel za razločevanje barv in ga je skoraj oslepila. Težko je raziskovalec prenašal tudi grozno samoto. Čas si je kratil z raziskovanjem kamenin, s čitanjem, pisanjem dnevnika ob brleči svečki in poslušanjem tranzistorskih gramofonskih plošč. V zadnjih tednih je drznega jamarja začel zapuščati spomin in ga je napadala pogosta vrtoglavica. Po dveh mesecih bivanja pod zemljo je bil že na kraju svojih moči. Tri ure so ga morali vleči iz jame in so ga nato odpeljali v bolnišnico, da se okrepi. Svoje doživljanje bo opisal v posebni knjigi. Bržkone bo dokazal, da bo človeštvo le stežka preživelo atomsko vojno, tudi če se bo skrilo pod zemljo.

Nevarne železnice

V zadnjih letih se vedno bolj množe železniške nesreče v Italiji; to dejstvo so ugotovili pri zadnji parlamentarni razpravi za proračun železniškega ministrstva. Poročevalec je ugotovil, da se je pripetilo od junija leta 1960 pa do konca lanskega leta, torej v poldrugem letu časa, nič manj kot 590 železniških nesreč, ki so zahtevale 84 smrtnih žrtev. Ranjenih sploh niso našteali. Še slabše je v tekočem letu. Nezgod na železniških progah so našteali 146, mrtvih je bilo 80 in par sto ranjenih. Za Nemčijo je Italija druga država na svetu v tem žalostnem prvenstvu.

Največ nesreč se pripeti na križiščih cest in prog, katerih je v Italiji 16 tisoč; izmed teh 1400 nezavarovanih. Če bi hotela država odpraviti vsa ta križišča, bi morala potrošiti 600 milijard lir. Ker pa teh ni, bo smrt še kosila na železniških progah.

sedanji začasni tajnik U Thant. Druge pereče točke so: berlinsko vprašanje, zadeva sovjetske pomoči Fidelu Castru in finansiranje OZN same, ki zahteva okroglo 10 milijonov dolarjev letno. Na dnevnem redu so tudi točke o kolonializmu in o razorožitvi. O tem zadnjem vprašanju imajo pa sami udeleženci kaj malo upanja, da bi prišli na zeleno vejo.

Novi Napoleoni

V zahodno afriški republiki Ghanij je parlament kar s ploskanjem sprejel predlog, da sme obstajati v državi samo ena stranka, in sicer samo vladna. Predlog so utemeljevali z afriškim načinom rodovnega poglavarstva, ki ne trpi nobene opozicije. V tem smislu so tudi potrdili državnega predsednika Nkrumahja za dosmrtnega državnega poglavarja.

Ta vzgled je potegnil za sabo tudi Indonezijce. Sestavili so poseben odbor, ki stremi za tem, da bi bil oklican Sukarno za dosmrtnega predsednika »zaradi njegovih izrednih sposobnosti«. Podobno je delal tudi Napoleon, ki se je dal najprej izbrati za enega izmed treh konzulov, potem za deset let, nazadnje pa za cesarja do smrti. Uštelet se je pa tudi on v svojih računih, ker je šest let pred smrtjo doživel poraz pri Waterlooju in je izgubil krono.

Ukoreninjen stalinizem

Po zadnjem obisku Nikite Hruščeva v Bolgariji je že vse kazalo, da se bo napeto razmerje med Sofijo in Beogradom ublažilo. Med obema državama so podpisali od takrat že več trgovinskih in kulturnih sporazumov. Osrednji odbor bolgarske partije je ob narodnem prazniku 9. septembra podčrtal v svojem proglasu zadovoljstvo zaradi izboljšanja medsebojnih odnosov. Pripravljen je bil tudi načrt za obisk ministrskega predsednika Živkova, ki je nameraval priti v Beograd že proti koncu tega meseca.

Prejšnji teden je pa nenadoma izšel v bolgarski reviji »Aktualni problemi« oster napad »na jugoslovanske revizioniste, ki so se pred 25 leti polastili komunistične partije v Jugoslaviji in odprli pot kapitalizmu«, Beograjska »Borba« zavrača te obtožbe in

ugotavlja, da prevladuje v sosedni republiki še vedno duh stalinizma, ki je socialističnim državam prizadejal že obilo škode.

ZA MIRNO UPORABO

Prejšnji teden se je zbralo 600 odposlancev iz dvajsetih držav v palači UNESCO v Parizu k prvemu zborovanju za uporabo jedrske energije v mirovne namene.

Evropski forum za uporabo atomske sile v industriji se je ustanovil že leta 1960. Konferenca v Parizu je trajala tri dni. Predsednik kongresa Robert Gibrat je v prvem nagovoru poudaril, da je namen te mednarodne energetske zveze iskati načine, kako bi se mogle v vsaki tovarni zgraditi atomske centrale za pogon strojev. Šele tedaj bo mogoče govoriti o novi atomski dobi v blagorčloveštva.

VINSKO PRIJATELJSTVO

Prejšnji teden se je ameriški predsednik Kenneedy prijetno začudil. Z letališčā so mu prinesli pet zabojev steklenic najboljšega vina s polotoka Krime. Kot odpošiljatelj je bil podpisan: Nikita Hruščev. Prijateljski namig z vinom med dvema političnima nasprotnikoma so nekateri tolmačili kot sovjetsko željo po zblizanju z Ameriko. Drugi so pa rekli, da se je hotel Hruščev samo pobahati z izvrstno krimsko kapljico, ki prekaša tudi najboljša francoska vina. Sicer pa tisti litri niso prišli prav poceni ker je stal prevoz 220.000 lir.

NIKITOV KROJAC

V Moskvi je kar nenadoma zaslovel rimski krojač Angelo Litrico. Podjetni mož je že pred petimi leti poslal Nikiti Hruščevu v dar lepo ukrojeno obleko in zimski plašč. Hruščev je v zahvalo naročil pri njem še eno obleko in suktnjo. S temi suktnjami si je Litrico utrl pot v Moskvo, kjer so mu tudi drugi veljaki naročali obleke. Svoje kroje je razstavljal v Kijevu in Leningradu. Zaslovel je kot »dvorni« krojač Nikite Hruščeva.

Prejšnji teden je pa začel še bolj na veliko. V Moskvi je priredil modno razstavo, ki je imela dosti uspeha. Hruščevu je prinesel v dar temnorjavo obleko in suktnjo z astrakanskimi obšitki, poleg tega pa še tri-deset ovratnic. Upa, da jih bo osebno poklonil Hruščevu pri sprejemu v Kremlju. Zapadna moda prodira preko Litrica na Vzhod.

Splovitev morskega orjaka

V nedeljo dopoldne so v Genovi splovili v morje novo ladjo velikanko »Michelangelo«. Okrog ladjedelnice Ansaldo se je zbrala množica nad stotisoč ljudi, ko je soproga državnega predsednika Segnija pritisnila na gumb in razbila ob ladijskem boku običajno buteljko šampanjca. Ladjo je dala zgraditi broderska družba »Italia«. V najkrajšem času, je naznanil v svojem nagovoru predsednik družbe, bodo spustili v morje slično ladjo »Raffaello«, ki bo zgrajena v trziških ladjedelnicah. Skupaj z ladjama »Leonardo da Vinci« in »Colombo«, bo nosilo novo italijansko trgovinsko brodivje prvo zastavo v severnem Atlantiku.

Morski orjak »Michelangelo« je dolg 275 metrov, širok 31 in visok 22. Njegova prostornina znaša 43 tisoč ton. To plavajoče mesto ima šest nadstropij nad palubo, 720 kabin za 1850 potnikov, ki imajo na razpolago 30 velikih dvoran za kino, gledališče,

čitalnice, plese; pokrite plavalnice, tiskarno, umetne parke in celo štadion. Velikan bo prevozil pot do New Yorka v sedmih dneh.

Živa svetnica

V Konnersreuthu na Nemškem je v torek umrla po vsem svetu znana Tereza Neumann v 64. letu starosti. Verni ljudje so jo imeli za živo svetnico, ker so se od leta 1926 dalje vsak petek pojavile in krvavele na njenih rokah in nogah rane, podobne Kristusovim na križu. Od leta 1927 naprej sploh ni uživala več hrane, razen nekaj požirkov vode, a je kljub dolgoletnemu postu ostala čvrsta in je opravljala tudi poljska dela. Na tisoče in tisoče ljudi je vsako leto romalo v Konnersreuth obiskovat čudežno žensko, čeprav se ni Cerkev hotela izjaviti o njenih stigmah. Pred dvema letoma pa je obolela in je sedaj umrla zaradi srčne kapi.

Še staršem v premislek

Prišel je spet tisti čas, ko se morajo šolarji in dijaki vpisovati v šole za novo šolsko leto. Vsako leto morajo naši listi opozarjati slovenske starše, naj izvrše svojo dolžnost do naroda in lastnih otrok, to je, da jih vpišejo v slovenske šole.

Nekam čudno se zdi, da je še potrebno pozivati starše in družine, naj pošiljajo otroke v šole z njihovim materinim jezikom. Pred nekaj dnevi smo srečali mešano družbo Nemcev in Francozov, ki se niso mogli dovolj načuditi, da je sploh potreba opominjati starše na samoposebi umevno dolžnost. Na pripombo, da je več sto slovenskih otrok, in to celo otrok slovenskih profesorjev in učiteljev, vpisanih v drugejezičnih šolah, so tuji izrazili mnenje, da bi morali napisati na sramotno listino imena takšnih narodnih propalic. Saj se nikoli ne zgodi, da bi poštene in pristni Italijani pošiljali svoje otroke na primer v nemške šole ali v slovenske. Najbolj so pa obsojali tiste slovenske trgovce, ki služijo denar s kupčijo preko meje, otrok pa ne vpišejo v slovenske šole.

Nekateri slovenski starši navajajo še vedno staro in neutemeljeno opravičilo za svoje izdajstvo. Opravičujejo se, da otroci po končani slovenski šoli ne pridejo do služb. Drugi zopet, da nima šolanje pomena, ker mora sin takoj do kruha. Nekateri bivši nacionalistični gorečnejši se pa kar cinično nasmejejo, češ prej je bilo tako, danes je pa drugače. Četrti se zopet, dostikrat brez potrebe, jočejo, da nimajo denarja za šolanje. Vse je iz trte izvito.

Že v osnovni šoli bodo šolarji letos dobili brezplačno šolske učbenike. Za pridne in potrebne dijake srednjih šol, tudi slovenskih, so razpisane štipendije. Kdor je pa z dobrim uspehom končal tudi slovensko srednjo šolo, je še vedno dobil kako mesto, tudi če ne prvi dan in koj za ogrom domače hiše. Kdor ima neko določeno in trdno izobrazbo, bo vedno uspel v življenju.

Za tiste, ki z nekim cinizmom in iz neke bahaške trgovske preračunanosti pošljejo otroke v tuje šole, bo pa res treba sestaviti poseben seznam, da se ne bodo trkali po narodnih prših, samo takrat kadar jim bo hodilo v račun.

Kam v šolo

Nekateri starši se vprašujejo, v katero šolo naj vpišejo svoje otroke. Za osnovno šolo pač ni dvoma: v najbližjo slovensko, od države priznano šolo. Kar se tiče nižje srednje šole, tudi ni več dvoma, ker je že tako razširjena šolska obveznost. V Gorici je na razpolago strokovna šola in nižja srednja; v Trstu jih je še več. Dijaka, ki je končal nižjo srednjo šolo, pa nikar ne vlečite iz šolskih klopi, če je količkaj nadarjen, posebno ne, če še ni dopolnil let šolske obveznosti.

Odperto ima pot na učiteljske, zlasti če mu delajo težave klasični jeziki. Po končanem učiteljskem študiju ima pa absolvent po novih odredbah najširše možnosti. Če ne more nastopiti učiteljskega poklica, mu je odprta pot na številne visoke šole (profesura, didaktična ravnateljstva, visoke šole za jezike, risanje, višji zavodi za socialno skrb-

stvo itd.). Vse to seveda, če si dijak prizadeva pri študiju. Ne pa tako kot mislijo nekateri starši, da če sin obiskuje slovensko šolo, mu morajo profesorji že kar vnaprej zagotoviti maturo, če ne ga pa vzamejo iz šole.

Tu naj vam postavim za vzgled očeta, čigar otrok ni izdelal iz italijanščine. Prišli so k njemu hujskaci, češ, vpišite ga v italijansko šolo. Premišljeni oče pa je odgovoril: »Na slovenski šoli je padel iz učnega predmeta italijanščine, kako bo pa izdeloval na italijanski šoli, kjer so vsi učni predmeti v italijanščini?«

Poleg učiteljskega je dijakom odprta pot na gimnazijo, licej in potem na vseučilišče. Izbire šol in bodočih poklicev je torej dovolj, tudi iz slovenskih šol. Starši in dijaki se pa morajo zavedati poglobitvega dejstva da srednja šola poleg usposabljanja za bodoči poklic v prvi vrsti izoblikuje mladostnikovo osebnost. Vsak narod potrebuje splošno izobraženih, ne samo poklicno sposobnih ljudi tudi v nižjih poklicih. To vam bodi vedno v mislih, ko premišlujete o bodočnosti sinov in hčera!

Družinski oče

Adenauerjev naslednik

Nemškemu kanclerju Konradu Adenauerju je že odbila ura njegovega predsednikovanja. Vsaj tako kaže po izjavah poslanca Ericha Mendeja, voditelja nemške liberalne stranke. Na tiskovni konferenci v Kielu je Mende pojasnil, da mu je kancler že lani pisal, da se namerava umakniti s svojega mesta, še preden bodo razpisane nove volitve, ki bodo leta 1965. Dodal je še, da so se odbori vladnih strank zedinili za izbiro kandidata v jeseni prihodnjega leta. Na vprašanje časnikarjev, kdo je kandidat, je Mende odgovoril, da se izbira tiče večinske krščansko-demokratske stranke. Omenil pa je, da je možna kandidatura Ludvika Erharda, ki je z izredno sposobnostjo dvignil nemško gospodarstvo.

Atentatorji na De Gaulla

V razmeroma kratkem času enega meseca je francoska policija zgrabila šest članov napadalne skupine z njih vodjem Joan Marie Thiryem, ki so poskušali 22. avgusta ubiti predsednika De Gaulla. Šest napadavcev je še na prostem, a policija ve tudi za njih imena. Poveljnik Thiry je pri zasliševanjih marsikaj izpovedal, čeprav je dva dni drzno zatajeval svojo udeležbo pri napadu. Izjavil je, da ne pripada k oasovcem, ki niso po njegovem mnenju pokazali dovolj moči ne v Alžiriji ne v Franciji. Izdal se je za člana skrajnih francoskih fašistov, združenih v »Narodnem odporiškem odboru«. Povedal je tudi, da se je skrbno pripravljeno napad ponesrečil zato, ker niso strelci zaradi mraka opazili danega znamenja, da prihaja predsednikov avtomobil in so le za nekaj sekund prepozno oddali strele. Ni pa hotel pojasniti, kdo izmed De Gaullovega spremstva je izdal zarotnikom točno do minute, kdaj in kod bo vozil predsedniški avto.

Po francoskem zakoniku grozi atentatorjem smrtna kazen. Z obsodbo pa še nikakor ne bo uničeno francosko fašistično gibanje. Svoja skrivna središča ima namreč tudi v Belgiji in baje tudi v Italiji. »France Soir« piše, da so francoski »ultrasi« v Palermu, Genovi in Paviji. V kraju Cannero pri Lago Maggiore imajo tajna shajališča z drugimi fašističnimi gibanji po svetu.

Volitve na Švedskem

V nedeljo so imeli na Švedskem volitve v občinske svete. Izid je pokazal, da je še vedno najmočnejša stranka socialdemokratska, ki je že več let na vladi. Pri teh volitvah je dobila absolutno večino, to je 51 odstotkov oddanih glasov. V primeri z zadnjimi volitvami leta 1958 je napredovala tudi liberalna ljudska stranka, medtem ko so ostale tri stranke: konservativni desničarji, kmetijci in komunisti, nazadovali. Volivci so pokazali, da so jim neljubi vsi skrajnejši bodisi z desnice ali z leve.

Romanestan ali Ciganska država

Prihodnji teden, 25. septembra, se bo zbralo pri notredamski cerkvi v Parizu na stotine ciganov, da počastijo spomin treh tisoč svojih rojakov, ki so jih esesovci pobili. Zbrali bodo njih kosti in jih pokopali na pariškem pokopališču, kjer jim bodo postavili tudi spomenik. »Cesar« vseh ciganov po svetu, ki jih je približno 12 milijonov, Vajda Vojevod III., organizira tudi mimohod zbranih ciganov pod slavolokom zmage. Z vihrajočimi zeleno-sinjimi prapori bodo cigani ali romi, kot se imenujejo v svojem jeziku, manifestirali za svoje pravice. Vladar Vajda Vojevod III., mlad, in teligenten mož, ki živi v Parizu, pripravlja posebno spomenico za Združene narode. Zahteva, naj OZN prizna, prav tako kot je že Judom, pravico, da dobe kot samosvoji narod košček zemlje, na katerem bodo ustanovili lastno državo. Imenovala se bo Romanestan ali Ciganska država. Dovolj mu je tudi kak samotni otok, toliko da bodo tudi ti nomadi mogli reči, da imajo svojo domovino.

Vojevod razlaga v svoji spomenici, da segajo začetki ciganskega rodu že v tisočletja pred Kristusom. Pravi tudi, da ni več daleč čas, ko bo njegovo ljudstvo igralo važno vlogo v zgodovini človeštva. Po stari prerokbi, ki gre iz roda v rod, bo začela nova, zlata doba za vse človeštvo, kadar se bodo cigani za stalno naselili na svojem ozemlju. »Mi predstavljamo simbol sveta brez meja,« pravi ciganski poglavar, »na katerem bo vladala svoboda in ne bo več orožja.«

NOV JEZIK

Frančiškanski pater Angelo Lancelotti je odkril nov, pravzaprav mrtev jezik, katerega so govorili pred 2000 leti v Mezopotaniji. Gre za jezik starih Akadijcev, ki so še pred Babilonci uporabljali klinopis. Narečje je podobno semitskim jezikom in je že v starem veku zginilo iz rabe. Omenjeni učenjak je na podlagi arheoloških odkritij sestavil celotno slovnico akadijskega jezika. S pomočjo teh raziskovanj se bo moglo pojasniti marsikaj iz biblične zgodovine.

I Tržaškega

Tragikomedija pred Rovinjem

V nedeljo se je dogodila v jugoslovanskih teritorialnih vodah pred Rovinjem čudna tragikomedija, v kateri so si porazdelili glavne vloge tržaški škof Santin, poslanec Sciolis, bivši župan Bartoli ter jugoslovanske pomorske oblasti v Rovinju, kot statisti pa so nastopili v njej številni visoki funkcionarji na obeh straneh meje. Njeni odmevi pa so dosegli celo Rim.

Ze precej dni je bilo opaziti v tukajšnjem italijanskem tisku zanosne pozive na begunske Rovinjske za slovesno obhajanje godu njihove mestne zavetnice svete Evfemije. Da pa se bo stvar končala tako melodramatično, si nismo mislili. Nekdo je prišel namreč na »posrečeno« misel, da je organiziral za nedeljo izlet z ladjo pred Rovinjem in tega izleta se je udeležil tudi škof Santin. Pri tem je ladja, na kateri je bilo nekaj stotin izletnikov, zaplula do 100 m pred obalo. Z ladje so pridno mahali z robci in nekateri so iz Rovinja baje tudi odgovarjali. Vsa stvar je naravno zadobila izraz politične manifestacije.

Vse bi bilo lahko ostalo v mejah brezpomembnosti, če bi ne bil nekdo od jugoslovanske pomorske stražne službe izgubil duhaprisotnosti spričo te manifestacije, ki jo je očitno smatral za izzivanje. Tako so ladjo za nekaj ur ustavili, dokler birokracija ni dognala, da na vsej stvari ni nič resnega. Toda medtem so zazvonili telefoni v Trstu, Kopru, Rimu, Beogradu in Rovinju v najvišjih tonih in na desetine visokih funkcionarjev je bilo neprijetno vzdramljenih iz sladkega dremanja in prebavljanja po obilnem nedeljskem kosilu. Ti so bili dejansko pri zadevi najbolj prizadeti.

Nekateri ljudje na italijanski strani so hoteli dati tej majhni tragikomediji na motiv otročje teatralnosti in preresne birokracije ki sta trčili druga ob drugo, značaj politične afere, ki naj bi zmotila dobre odnose med obema državama.

To pa se je očitno izjalovilo in vsa zgodba je ostala, kar je bila, pustolovščina gospodov, ki se dolgočasijo v lepem poletnem nedeljskem popoldnevu, v stilu nedeljskih lovcev.

—0—

Repentabor:

SE JE OBČINSKI SVET ZMOTIL?

Kot smo že poročali, je tržaška prefektura pred kratkim imenovala za repentaborsko občino novega, začasnega občinskega tajnika. Občinski svet se je na izredni seji izjavil proti temu imenovanju, ker je ugotovil, da novi začasni tajnik ne obvlada slovenskega jezika.

V tej zvezi je repentaborski župan Bizjak pred kratkim obiskal podprefekta dr. Pasina in mu obrazložil stališče občinskega sveta. Podprefekt je izjavil, da novi tajnik razume slovenski in da bo zato lahko izvrševal svojo službo, ker za to delo ni treba, ča je tajnik tudi »profesor slovensčine«.

Novega repentaborskega tajnika ne po znamo in zato ne vemo, kakšno je njegovo znanje slovensčine. Dvomimo pa, da bi se kar 15 oseb, kolikor jih pač sedi v repentaborskem občinskem svetu, moglo tako hudo zmotiti, da bi zahtevali nekaj, kar ž imajo, oziroma da niso zmožni ugotoviti, če jih njihov tajnik razume, kadar govorijo slovenski.

Spričo takšnega stanja mislimo, da bi bilo najbolje, če bi se kar sam novoimenovani tajnik izjavil, ali zna slovenski, oziroma ali bo res mogel redno izvrševati tajniške pose.

Nabrežina:

INDUSTRIJSKA SOLA V NOVIH PROSTORIH

Občinska uprava je poskrbela, da se bo pouk v obeh nabrežinskih industrijskih šolah že s 1. oktobrom lahko pričel v popolnoma novih prostorih. Kot znano, je občinski svet svoj čas sklenil, naj se velika nova stavba, ki je bila prvotno namenjena za Dom onemoglih, spremeni v šolo, kajti v občini danes hvala Bogu ni več tako velike potrebe po takšnem domu.

Poslopje, ki se nahaja v bližini električne centrale, od koder se nuči prekrasen razgled na morje, je bilo treba seveda preurediti, da bo lahko ustrezalo novemu namenu. Dela so povečini že izvršena.

Občinska uprava se sedaj zanima, da bi vsaj zasilno uredila tudi cesto, ki iz vasi vodi do nove šole. Predvsem proučuje možnost, da bi krajevni avtobus lahko vozil učence do neposredne bližine novega šolskega zavoda.

S TRŽASKE UNIVERZE

V lanskem šolskem letu je bilo vpisanih na tržaški univerzi 3767 slušateljev. Največ študentov je bilo na ekonomski fakulteti, in sicer 943. Po številu vpisanih dijakov je prva za njo pravna fakulteta s 682 vpisanimi študenti — rednih obiskovavcev pa ni menda niti polovica. Nato si sledijo po vrsti tehnična fakulteta s 643 slušatelji, znanstvena s 515, pedagogika (magistero) s 424, slovstvena (profesura) s 371 in farmaceutstva s 187 dijaki.

Opaža se, da stalno pada število slušateljev na slovstveni in filozofski fakulteti, ker slabo plačani šolniški stan pač ne vleče več. Zato se pa tudi bere, da bo že čez tri leta primanjkovalo na srednjih šolah približno sto tisoč strokovno izvežbanih učnih moči. To se opaža tudi iz števila diplomirancev na tržaški univerzi. Od 74 iz lanskega leta jih je največ doktoriralo iz farmaceutike in iz ekonomskih ved.

Bazovica:

ALI BODO PRISKOČILI NA POMOČ?

Zdi se nam, da so od vseh kmetovavcev na Tržaškem zaradi letošnje suše še najbolj prizadeti Bazovci in živinorejci sosednih vasi, kot so Gropada, Padriče, Gročana itd. V teh krajih predstavlja namreč živinoreja prav zares edini steber kmečkega gospodarstva, saj pri nas ni vinogradništva in

tudi druge kulture pridejo prav malo v poštev.

Zato vse te živinorejce še posebej zanima, če bodo pristojna oblastva res nekaj učinkovitega ukrenila v njihovo korist in če bodo zlasti učinkovito pomagala, da bodo kmetovavci lahko prerediti živino čez zimo. Splošna korist zahteva, da se živinoreji ne prizadene prevelika škoda. Ta se lahko prepreči, če bodo oblastva živinorejcem poskrbela zadostno količino krme in krmil za njih živino.

Oblastva bi morala kmetovavcem čimprej zagotoviti, da bodo dejansko nekaj ukrenila, kajti le na ta način bi preprečila, da se ne že sedaj hudo spraznjijo hlevi.

JESENSKI IZPITI

Na Industrijski strokovni šoli v Dolini so uspešno opravili nižji tečajni izpit v jesenskem roku naslednji kandidati: Curman Miroslav, Krmeč Boris, Maver Miran, Petaros Vladimir, Sanein Slavko, Tul Milan, Zahar Stevo, Zobec Cvetko, Canziani Vanda, Fabris Marija-Loredana in Mahnic Lidija. Dva kandidata sta bila zavržena.

Beneška Slovenija

ST. LENART

Velika suša pred sedanjim dežjem je hudo prizadela tudi našo okolico. Posušili so se vodnjaki in usahnili so celo nekateri studenci. Vodo za kuhanje in napajanje živine so morali dovažati v naše vasi v cisternah iz Vidma. Ko se je pa tudi tam pojavilo vedno večje pomanjkanje vode, so tudi ta dovoz ukinili. Stiska za vodo je postala še hujša, ko so ponekod oblastva prepovedala zajemati vodo iz potokov in rečic za namakanje in napajanje.

To se je zgodilo v vaseh Utana in Jagnjed, kjer niso smeli prebivavci uporabljati vode iz Tera in Krnahte. Kmetje so se zbrali in protestirali proti taki neumestni odredbi. Poslali so brzozavke na videmske oblasti, naj prepoved umaknejo ali kako drugače poskrbijo za potrebno vodo v prizadetih krajih.

Primer iz letošnjega poletja prav živo kaže, kako je potrebno, da se vodovodna mreža po naših vaseh ojači in pomnoži, ča ne bomo prihodnje leto spet zašli v takšne hude stiske celo, za pitno vodo.

PROSNID

Po beneško-slovenskih krajih so dosti cest že uredili in popravili, to je treba priznati. Še več je pa stranskih potov, za katere se nihče ne briga in so prav tako življenjsko potrebne za oddaljene vasi, kakor asfaltirane glavne ceste. Kaj bi rekli na to, če morajo ljudje na desetine kilometrov daleč po slabih ovinkih in kolovozih, ko bi lahko skrajšali pot za dve tretjini daljave, če bi napravili par kilometrov ceste.

Tak primer je pri nas. Kdor ima opravka na občini v Tipani, kamor spadamo tudi mi, mora kolovratiti mnogo kilometrov po kolovozu v Ahten, nato mimo Nem navzgor po dolini Krnahte, da dospe v Tipano. Zgodil se, da prikreva tja, ko so uradi že zaprti. To se pravi, da hodi Bogu za hrbtom. Vse te težave bi se pa mogle z lahkoto odpraviti, če bi zgradili nekaj kilometrov ceste do Mosta na Nadiži.

Izletniki, pa tudi oblastniki, ki dirkajo po gladkih cestah v večja središča, seveda ne opazijo, da so prenekateri naši kraji kakor odrezani od sveta.

NOVA DELA

Goriški mestni svet je že prejel od CONI dovoljenje, da zgradi na malih Rojcah novo športno igrišče. Svetovavci bodo pri prihodnji seji razpravljali o podrobnostih. Sklepali bodo tudi o podporah za goriške občinarje, prizadete od suše.

Veliko stavbno delavnost razvija zadnje čase organizacija beguncev iz Istre in Dalmacije. Razume se samo po sebi, da z denarjem države ali po domače iz žepov davkopločevavcev. Zadnje čase je bilo zgrajeno naselje južno od Standreža, ki je namenjeno za begunce iz »kazermet« na solkanskem polju.

Drugo naselje za begunce se gradi v ulici Giustiniani za Gradom na nekdanjem živinskem trgu. Tam bo 56 stanovanj. Tretja skupina stanovanjskih hiš bo zgrajena v ulici del Carso.

Ministrstvo za javna dela je že odobrilo načrt, ki predvideva 200 milijonov lir stro-

škov. Vsa ta stanovanja so zelo udobna in jih dobe begunci za razmeroma nizko stanarino.

STEVERJAN

V nedeljo popoldne so se začeli grmaditi temni oblaki okrog in okrog. Eni so pričakovali dežja, drugi so se ga bali.

Med slednjimi so bili tudi odborniki prosvetnega društva, ki so priredili med bo rovcu običajno jesensko slavje. Zbralo se je precej ljudi, zlasti iz bližnje okolice; to pot manj iz Gorice.

Najprej je nastopil briški moški zbor, pod vodstvom dirigenta iz Jazbin. Zbor si zelo prizadeva, a manjka mu še zlatih glasov, posebno v višini. Oktet »Planika« je nastopil tudi s tremi pesmimi: Všeč je bila poslušavcem Kamelova skladba »Korotanki«.

Osrednji del vsega nastopa je pa bila ko medija Postržek, zajeta iz rimskega mestnega življenja. Igravci Slovenskega odra iz Trsta so se dovolj dobro odrezali, zlasti postržek sam. Pripomniti pa moramo, da take vrste igra uspe le v dvorani in na urejenem odru. Vsaka kulisa za vsako igro ne gre. To vedo tudi prireditelji sami, a kaj si hočejo pomagati. Ljudje so se razhajali zadovoljni, ker je bila to slovenska prireditev v slovenski vasi.

Zvečer so pa prišli na svoj račun tudi naši gospodarji, ko so poslušali, kako prijazno lije jesenski dežek na suho zemljo.

DOBERDOB

Že dolgo let teče pravda o cestah na doberdobski planoti. Dolga je in zaprašena kot so naša kraška pota. Posebno tisti del, ki se odcepi pri Devetakih in se vije v okljukih čez Poljane v Doberdob in dol v Selce. Že v nekdanjih časih je bila prav ta cesta glavna prometna žila med Gorico in Trzičem. Ko so izpeljali cesto po Dolu, je ta pot postala bolj stranskega pomena. Zadnja leta pa je po njej zopet oživel živahen cestni promet. Cestišče je pa v tako slabem stanju in polno prahu, da zakriva bel oblak vso planoto. Najhuje je poleti, ko drčijo po tej cesti številni vojaški tovornjaki.

Cesta ni bila vključena v splošni načrt pokrajinske uprave za popravo in je zato ostala v tako razrvanem stanju. Kazalo je, da bo tudi tako ostalo. Zato so občinarji sami vzeli zadevo v roke. Zbrali so popise vseh družinskih poglavarjev pod spomenico, katero je nesla posebna delegacija k pokrajinskemu predsedniku. Dr. Chientarolli je možem razložil načrt za popravilo in asfaltiranje ceste, ki predvideva 270 milijonov lir stroškov. Pokrajinska uprava pa še čaka na odobritev nadrejenih oblasti.

Vprašanje je torej zastavljeno, bojimo se pa, da ne bo še tako hitro rešeno.

KRMIN

Po dolgem merjenju, nesrečah in prepirih so se končno le lotili našega slavnega železniškega podvoza Salderini. Zginil bo končno tisti ostrí ovinek, ki je zahteval že toliko

Iz Goriške

žrtev. Dela za novi most so v polnem teku. Trajala bodo nekaj mesecev. Stroški pa bodo znašali 30 milijonov. Samo stanovavci tam v bližini se močno pritožujejo, da jih prah kar zasiplje.

Občinski komisar, ki je obenem načelnik turističnega odbora, je s svojimi sodelavci že pripravil spored za pokrajinski praznik grozdja. Ta »bendimska šagra« bo v nedeljo, 23. septembra. Popoldne bomo imeli bolj športne prireditve; popoldne ob treh bo pa spreved alegoričnih voz po glavnih mestrih ulicah. Na glavnem trgu bodo vlekli številke za tombolo. Ob devetih zvečer bodo vabile pa varijetne predstave. Pri tem sporedu pogrešamo nekaj gospodarskega ali boljše rečeno vinogradniškega prizvoka.

V OTROŠKE VRTCE

Od danes pa do 25. t. m. je odprto vpisovanje v otroške vrtce. Slovenski starši morajo vpisati svoje otroke, rojene v letih 1957, 1958 in 1959, v otroški vrtec v ulici Croce in v onega v ul. Randaccio. Vpisovanje za oba slovenska otroška vrta je v ulici Croce vsak dan od 9. do 12. ure.

Pri vpisu naj starši izjavijo, katerega od obeh vrtcev želijo, da ga obiskujejo njih otroci. Prinesti morajo s seboj rojstni list, izkaz o cepljenju proti kozam, davici in otroški paralizi. Če niso otroci cepljeni proti paralizni, morajo starši napisati izjavo, da ne smatrajo to cepljenje za potrebno. Pri vpisu se plača tudi prispevek za šolsko kuhinjo.

Mislimo, da ni potreba še posebej pričevati slovenske starše, da pošljejo svoje otroke v slovenski otroški vrtec. Prav tu je temelj in začetek otrokovega šolskega življenja; tu se odloči, ali bo postal otrok, ki sam o sebi še ne more odločati, pošten, zaveden in izobražen člen svoje rodne skupnosti ali pomilovanja vreden renegat.

JESENSKO DEZEVIJE

Po dolgi vročini je prejšnji teden vreme pokazalo, da se res bliža jesen. Prvo deževje, ki se ponavlja v presledkih, je že na močilo izsušeno zemljo. V torek ponoči je padlo 23 milimetrov dežja. Ponekod se je pokazala tudi toča. Kmetje vzdihujejo, ker ni ta dež prišel o pravem času, tam v sredini avgusta, ko bi lahko preprečil na milijone ali celo na milijarde škode. Nekateri se že boje, da bo preveč dežja in da bo začelo grozdje gniti. Z vremenom pa res nismo nikoli zadovoljni.

GRADEZ

V morskih globinah jugozapadno od izliva Nadiže pri otočju Morgo so športni potapljači odkrili potopljeno rimsko ladjo. Trup je dolg 22 metrov in je ves iz lesa, toda obit s svinčenimi ploščami. Ladja je bila bržkone tovarna, ker so našli v spodnjih prostorih celo skladišče starih amfor ali vrčev. Starodavni Oglej je pa bil v rimskih časih središče za izdelovanje glinastega posodja. Spomeniško varstvo proučuje, kako bi ladjo dvignili in jo razstavili v oglejskem muzeju kot izredno zanimivost.

- Kanalska dolina

GORJAN

V naših krajih se zadnji dve leti sliši ta in ona pobuda za izboljšanje gospodarskega stanja. Žal, da ostane vse le bolj pri lepih načrtih o zgradnji industrijskih središč, o pospeševanju turizma, o izboljšanju živinoreje in podobno.

Poglavitno pri nas je pa še vedno le zemlja. Le ona bo naše ljudstvo ohranila na domačih tleh. V nasprotnem slučaju bo vse bežalo v tujino iskat kruha. Menda niso pretirane številke, da je že polovica prebivavcev iz naših slovenskih vasi v tujini. V naši vasi in okolici sta že dve tretjini zemljišč opuščeni, ker ni več doma delavnih rok. Nad 2000 ha hoste in pašnikov je pripuščenih samim sebi. Nekateri gospodarji so zato načeli vprašanje, kako bi se mogel ta svet izkoristiti. Sklenili so, naj bi se ustanovila lovška rezervacija, katero bi oddajali v najem videmskim in domačim lovcem. Nekaj denarja bi zakup lovišča le prinesel v vas. O tej zadevi bodo razpravljali tudi na prihodnji občinski seji.

TRBIŽ

Od sobote 15. septembra dalje je Trbiž spet oživel. S tistim dnem se je namreč zopet obnovila možnost prehoda čez italijansko-avstrijsko mejo samo z osebno izkaznico. Ta pravica je bila ukinjena lansko leto meseca julija, zaradi znanih dogodkov na Južnem Tirolskem. Odprava olajšanega obmejnega prehoda je močno prizadela mali mejni promet in je prizadejala občutno škodo trbižkim trgovcem. Iz avstrijskega pasu so hodili k nam kupovat posebno čevlje, pletenino, pa tudi vino v steklenicah in jestvine so naši sosede odnašali v obilni meri. Spričo vedno bolj naraščajočega prometa so mnogi naši trgovci prenovili in povečali svoje poslovne prostore. Nato je pa kar štirinajst mesecev zmanjkalo kupovavcev z one strani.

Zato si je marsikdo kar oddahnil, ko se je obnovil prehod v prejšnji meri. Že v soboto je krožilo po Trbižu toliko Avstrijcev kot že eno leto ne. Trbiž bo zopet postal, če ne bo spet prišla vmes kakšna politična neumnost, središče trgovine od Pontebe do Beljaka.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„Stai si - vstani kvišku!“

Pred dobrim pol stoletjem je zapel ladinški ali retoromanski pesnik Gašpar Muoth himno svojemu malemu narodu »Stai si — Vstani kvišku!«

Le malo je znano v svetu ljudstvo, ki govori svoje lastno ladinsko, retoromansko ali rumanča narečje. Bivališča te etnografske, še bolj bi mogli reči jezikovne skupine, se nahajajo v srcu Dolomitov. Obdana so od treh drugih etničnih skupin: na severu od germanske, na jugu od romanske in na vzhodu od slovanske. Ladinsko govoreča skupina alpskih prebivalcev izvira iz rodu starih Retijcev in Keltov, ki so bili naseljeni še v rimskih časih med Padom in Donavo ter od Krasa na jugu do prelaza Sv. Gortarda na severu. Okrog leta 600 so jih sosedna ljudstva razcepila v tri geografske ločene skupine: Romanče, Ladine in Furlane.

Na severozahodu bivajo v švicarskem kantonu Graubündenu Retoromani ali Romanči. Ti so po mnenju velikega goriškega jezikoslovca Ascolija (1829-1907) ohranili najbolj čisto ladinsko jezikovno svojstvenost. Švica podpira njihovo jezikovno in tudi narodnostno samobitnost, tako da se že govori o narodnem in jezikovnem preporodu Ladincev. Retoromanov so našli približno 44 tisoč. Švicarska republika je že leta 1938 priznala retoromanščino kot četrti državni jezik poleg nemščine, francoščine in italijanščine. Romanči se danes ne štejejo več kot manjšina, marveč kot polnopravna državna etnična skupina.

Osrečnjo skupino Ladincev tvorijo prebivalci v alpskih dolinah, ki se cepijo na vse štiri strani od gorskega sklopa Sella v Dolomitih. To so doline Avisio, Cordevole, Gröden in Gader; sem spada tudi kotlina okoli Cortine d'Ampezzo. V teh krajih je naseljenih približno 30.000 ljudi, ki spadajo k dolomitsko-ladinskemu narečju. Materinščino so ohranili še v cerkvi, deloma tudi v šolah v tistih vaseh, ki spadajo pod Bocen, v provinci Belluno pa ne več.

Tretja skupina, ki izhaja iz istega ladinskega jezikovnega debla, je vzhodna. To so Furlani v videmski in deloma v goriški pokrajini. Številčno so najmočnejši; približno pol milijona jih je. Njih jezikovno posebnost poudarja Società silologica Furlane v Vidmu pod vodstvom senatorja Tessitorija, ki je prav v nedeljo obhajala svoj 39. kongres v Treppo Carnico. Društvo izdaja več svojih časopisov, med katerimi so najbolj znani tudi pri nas »Sot la nape« in »Ce fast?« Vsi članki v teh glasilih gojijo domačo zavest in jezikovno samobitnost.

Ladinska enotnost

Omenili smo že, da je »Ladinija« bolj etnografsko-jezikovni pojem kot pa geograf.

300-letnica „Puncha“

Leta 1662 je Italijan Pietro Gimonde ustanovil v Covent Gardenu lutkovno gledališče. Lutka Pulcinella, posnetek popularne osebe iz Comedie dell'arte, je kmalu dobila tipično angleške poteze in postala priljubljeni Punch. Te dni so slavnostno počastili 300-letnico njegovega prihoda v Anglijo. Odkrili so mu spominsko ploščo na cerkvi sv. Pavla v Covent Gardenu in priredili pester lutkovni spored pod šotiri.

ski. Vsa tri narečja navedenih skupin so samostojna in enotna veja novolatinske jezikovne družine. Pozna ali vulgarna latinščina je dala ladinščini sedanjo lingvistično podlago. To dejstvo je poudaril tudi nedavni 4. kongres vseh Ladincev v Gröden. Opira se zlasti na filološke izsledke Ascolija, ki je proti Battistijevi jezikovni šoli poudarjal enotnost vseh treh retoromanskih narečij. Nekaka strešna organizacija teh jezikovnih narečij je Lia Rumanča, ustanovljena že leta 1919. Izdaja slovnice in berila v različnih retoromanskih podnarečjih. Pri zadeva si tudi ohraniti domače starožitnosti in folkloro teh zanimivih skupin. Njih geslo pa je: »Ni taliano, ni tudais-chs, Rumanschs vulains restar«, po naše: Ne Italijani, ne Nemci, Rumanci hočemo ostati!»

Ta mala jezikovna skupina, ki se že stoletja vztrajno drži svoje materinščine bi bila lahko tudi nam svetel vzgled ljubezni do svojega rodu in jezika.

r. b.

Koncertno društvo brez dvorane

Tržaško Koncertno društvo je priredilo v petek zvečer svoj občni zbor v dvorani krožka Trgovinske mornarice. Na obnem zboru je moralo obravnavati hudo zadevo, namreč pomanjkanje koncertne dvorane ravno zdaj, v začetku nove koncertne sezone. Kot se zdi, ni druge rešitve kot dvorana v Politeama Rossetti, katero pa bi morali šele obnoviti, kar bi zahtevalo nekaj mesecev dela in okrog 40 milijonov lir. Bogatejši člani društva so takoj podpisali prispevke za pet milijonov lir. Poleg tega bo društvo razpisalo javno nabirko, s katero upa dobiti potrebno vsoto, zanašajo se tudi na pomoč raznih oblastj in kulturnih ustanov.

Koncertno društvo namerava 8. oktobra začeti novo sezono s koncertom v Verdijevem gledališču, na katerem bo nastopil ruski pianist Svjatoslav Richter. Dne 16. novembra pa bo nastopila ameriška črnska skupina »Zvezde Vere«, ki bo prikazala glasbeno podobo črnskega božiča. Ostali program nove sezone bo moralo društvo šele določiti, ker zaradi pomanjkanje dvorane ni moglo skleniti trdnih pogojev z umetniki in s skupinami.

Vzhodnonemško gledališče v težavah

Število obiskovalcev gledališč v sovjetski coni Nemčije je padlo od 18 milijonov v letu 1957 na 14,5 milijona v sezoni 1960/61, v zadnji sezoni je pa nazadovalo še bolj, kljub vsem naporom, da povečajo obisk gledališč z vsemj mogočimi sredstvi, tudi z obveznim obiskom. Temu je kriva po mnenju komunističnih funkcionarjev neumestna kritika. Vodilni kulturni funkcionar Centralnega komiteja je v tej zvezi dejal: »Merilo dobre kritike je lahko le to, če se ji posreči pridobiti ljudi za obisk gledališča ali ne!«

Wolfgang Langhoff, intendant Nemškega gledališča v Vzhodnem Berlinu je dejal, da je le težko uveljaviti na odru novo smer; pri takih novih delih ni mogoče računati na splošno zanimanje množic: tako je na primer obiskalo staro Goethejevo tragedijo »Egmont« trikrat toliko gledavcev kot novodobno delo »Odločitev Lene Mattke« in to kljub temu, da so »Egmonta« dali 84-krat, drugo igro pa 241-krat. Tudi vzhodnoberlinska Komična opera je v zadnji sezoni običajno igrala pred prazno dvorano. Pri operi o Svejku so ponovno pozvali gledavce, naj posedejo prve prazne sedeže v parterju.

Weimarski glavni intendant je dejal, da zahtevajo partijski funkcionarji sodobne napredne igre, ki jih na potem igrajo pred praznim gledališčem. Letošnjo dramsko sezono v Weimarju bodo zato

Umrl je Francesco Flora

V neki bolonjski kliniki je umrl v ponedeljek dopoldne ugledni literat, literarni zgodovinar in kritik Francesco Flora, profesor za italijansko literaturo na literarni fakulteti univerze v Bologni. Slovel je kot eden najboljših italijanskih kritikov, zelo upoštevana pa je tudi njegova »Zgodovina italijanske literature« v petih zvezkih, ki je resnično monumentalno delo. Vse do zadnjega je bil aktiven kot kritik in član raznih literarnih razsodišč. Bil je med drugim član akademije lepih umetnosti »Dei Lincei«. Doživel je 73 let.

Se med boleznijo, ki je trajala nekaj tednov, se je ukvarjal s popraviljanjem svoje zgodovine italijanske literature za novo izdajo. Dozdaj je izšla v trinajstih izdajah.

Francesco Flora se je rodil blizu Beneventa. Posvetil se je literarnim študijem in je bil v mlajših letih dolgo časa tesen sodelavec Benedetta Croceja. Najprej je deloval kot časnikar. Pod fašizmom je trpel zapostavljanje, a po padcu fašizma mu je bilo dano zadoščenje. Po vojni se je ukvarjal nekaj časa s političnim časnikarstvom, nato pa je postal profesor za italijansko literaturo na univerzi Bocconi v Milanu. Leta 1952 je postal redni profesor za italijansko literaturo na univerzi v Bologni. Bil je avtor mnogih obsežnih študij o modernejših razdobjih italijanske literature in je ustanovil tudi več revij, kot »Il saggiatore«, »L'Areusa«, »Letterature moderne« in druge.

NAGRADA TUDI ZA JUGOSLOVANSKI FILM

V mestu Rimini so podelili nagrade za najboljše risane filme. Prvo nagrado je dobil Japonec Tajiji Yabushita za svoja dva filma »Malj Samuraj« in »Simbad mornar«. Nagrajenih je bilo še več italijanskih filmov, češki film »Suzana in črke«, poljski film »Igračke«, jugoslovanski film »Skelet nastavlja past«, bolgarski film »Strelodiv« in še nekaj britanskih, kanadskih in drugih filmov.

Kratke kulturne vesti

• Drugi cikel letošnje simfonične sezone na milanski Scali se bo začel 27. tega meseca s koncertom pod taktirko Sergia Celibidacha in bo trajal do 15. oktobra. Dne 1., 3. in 4. novembra bo v Scali gostoval sovjetski balet Mojsljev.

• Avstrijsko državno nagrado leta 1962 za literaturo je prosvetni minister podelil Hansu Lebertu za roman »Volčja koža« in Milu Doru za roman »Nič kot spomini«. Milo Dor je, kot znano, po poreku Srb iz Banata in se je po vojni izselil iz domovine.

• Italijanski pevec in skladatelj lahke glasbe Domenico Modugno je prispel na obisk v Moskvo. V soboto zvečer je nastopil v sovjetski televiziji. Modugnovo potovanje v Moskvo je organiziralo vodstvo italijanske modne razstave, ki je te dni prirjena v Moskvi.

odprli s starim Goethejevim »Götzom«, ki bo pa »partijsko interpretiran«.

Nagrada za najboljšo v italijanskem gledališču

Te dni so v Saint Vincentu v navzočnosti ministra Folchija in drugih osebnosti razdelili nagrade »Idi-Saint Vincent«. Razsodišče je podelilo dve nagradi po 2 milijona lir in zlato svetinjo Silvanu Ambrogiju za še neobjavljeno komedijo »I Burosauro« in Rossani Ferrin za še neizdano dramo »Antigone Lo Cascio«. Prvo nagrado za najboljšo novo italijansko komedijo, uprizorjeno v sezoni 1961/62, v višini enega milijona lir, so prisodili Diegu Fabrijju za »Portret neznanca«; naslednji dve nagradi, vsako po pol milijona lir, pa Lucianu Codignoli za delo »Kretnja« in Paolu Messini za »Zid molka«. Nagrado v višini pol milijona lir za najboljšo režijo v zadnji sezoni so dali Francu Enriquezu za Codignolovo »Kretnjo«.

»Maske z zlatim lovorom« za najboljšo dramsko igro so dobili Cesco Baseggio, Raul Grasilli, Valeria Moriconi in Andreina Paganì. »Maske« za glasbeno komedijo pa Renato Rascel in Delia Scala. Zlato ploščico sta dobila Piero Garinei in Sandro Giovannini. »Nagrada Silvia d'Amica za leta 1962« v višini pol milijona lir so prisodili Federicu Dogliu, za njegove študje o italijanski dramski literaturi.

GOSPODARSTVO

Dobrota vina je odvisna tudi od trgatve

Trgatev vpliva na dobroto vina na dva načina: kdaj se trgatev izvrši in kako se izvrši.

Vedno in vedno se ponavlja, naj se izvrši trgatev čimbolj pozno, na vsak način ne prej kot je grozdje zrelo. Grozdje pa je zrelo takrat, ko se s ponovnimi poskusi ugotovi, da se odstotek sladkorja v grozdju ne viša več. V praktičnem življenju pa vinogradnik trže, ko vidi, da tržejo tudi drugi. To se večkrat zgodi tudi iz strahu pred tativi, zaradi napada os in — čebel ali ker se razvija na grozdju gniloba.

Kako naj se izvrši trgatev? Staro navodilo pravi, da moramo grozdje ob trgatvi čistiti, trgatev pa izvršiti vsaj v dveh obrokih: najprej potremo bolj zgodnje sorte, nekaj dni pozneje pa ostale. Žal se naš vinogradnik ne drži tega navodila. Odkar sadimo samo enosortne vinograde, izgublja to navodilo na važnosti.

Bolj važno pa je vprašanje čiščenja in letos še posebej. Zaradi hude suše je letos precej grozdja ovelega, ki ne bo dobro dozorelo. Dotično grozdje na noben način ne spada med grozdje, ki naj nam da vino za prodajo. Ovelo ali nedozorelo grozdje lahko predelamo v vino za domačo pijačo. Zaradi velike vročine in nato zaradi naglega padca toplote in ker so bile nekatere jagode ranjene, se je na grozdju razvila gniloba. To gnilo grozdje tudi ne spada med ono, ki naj da vino za prodajo. Če bi ga primešali, bi dobili vino, ki bi bilo podvrženo vsem boleznim. Zato pa je skrbno čiščenje grozdja nujno potrebno.

Na vsak način pa je potrebno letos grozd-

je ob mastenju žveplati, kar se najlaže izvrši, da v orne nabranega grozdja že v vinogradu stremo ustrezno količino žveplenokislega amonijevega sulfata (solfosfata ammonico), katerega lahko nadomestimo s tekočim.

Po teh navodilih naj se izvrši letošnja trgatev.

PORABA UMETNIH GNOJIL V ITALIJI

V zadnjem kmetijskem letu (1961-62) je bila v Italiji uporaba umetnih gnojil v 1.000 stotih in v primerjavi s prejšnjim letom v % poviška (+) ali znižanja (—), naslednja:

Fosfati:

Superfosfat	10.305 (— 6)
Thomasova žlindra	1.263 (+ 31)

Dušičnata gnojila:

žveplenokisli amonijak	5.200 (— 6.6)
amonijev soliter	2.769 (+ 2)
apneni cianamid	1.311 (+ 6)
seč (urea)	267 (+ 18)

Sestavljena gnojila: 11.312 (+ 16.5)

Število živine na svetu

Po statističnih podatkih je danes na svetu okoli 3 milijarde domačih živali, in sicer okoli eno milijardo ovc, 890 milijonov goved, 95 milijonov bivolov, 485 milijonov prašičev, 340 milijonov koz, 1 milijon kamel, 70 milijonov konj, 34 milijonov oslov in 16 milijonov mezgov.

Število perutnine cenijo na tri in pol milijarde, in sicer 72% piščancev, 18% kokoši, ostalih 10% pa predstavljajo purani, gosi in race.

Izvoz sadja - 17 milijonov stotov

V Ceseni je bilo konec julija zborovanje sadjarjev, sadjarskih izvedencev, zastopnikov italijanske sadne industrije in trgovine, nad 100 veletrgovcev s sadjem iz Švice, Nemčije, Anglije, Belgije, Francije in drugih držav. Predmet zborovanja je bilo »vprašanje sadja v EST« (evropsko skupno tržišče). Razmotrivali so sedanji položaj trgovine s sadjem, razpravljali o sortah sadja in vsem, kar je v zvezi s sadjarstvom.

Zanimiva je bila ugotovitev dr. Ernesta Dasslerja iz Bremena (Nemčija). »Italija je že več let največji izvoznik sadja na

vsem svetu, saj je leta 1961 izvozila 17 milijonov stotov v istem letu. V svetovni politiki Italija in Nemčija ne spadata med velikane, se pa lahko pohvalita, da sta v resnici največji v mirnem in prijateljskem mednarodnem trgovanju s sadjem.«

V razpravi glede sort je bilo ugotovljeno, da raste danes v Italiji 60% sort z belim mesom in 40% z rumenim. Na trgu, posebno inozemskem, pa povprašujejo predvsem po breskvah z rumenim mesom in zato je bilo sklenjeno, da se usmeri ureditev novih nasadov predvsem na sorte z rumenim mesom, tako da bo leta 1965 razmerje obratno kot danes: breskev z belim mesom 35%, z rumenim 65%. Od sort z rumenim mesom bodo sadili predvsem breskve »Cardinal«, »Dixired«, »Dixigem«, »Redhaven« in »Southland«.

ZELENI NAČRT IN NOVI VINOGRADI

V zelenem načrtu je predviden prispevek tudi za ureditev novih vinogradov. So pa mišljeni samo vinogradi v brdnatih legah in ne v ravnini. Za vinograde v ravnini ni prispevka.

—0—

Brezumno zastrupljanje

Trgovina in uživanje mamil sta se danes že tako razširila po vsem svetu, da se zdi boj proti tej kugi skoraj brezuspešen. Izmed mamil je prišel opij najbolj do veljave. Strjeni sok iz nezrelih makovih zrn so na vzhodu že davno uživali kot sredstvo, ki zaziblje človeka v sladke sanje — potem pa seveda pusti v človeškem organizmu skrajno razkrajajoče posledice. Evropske velesile so imele od prodaje opija na Kitajsko ogromne dobičke. Ko se je Kitajska branila proti uvozu tega strupa, so jo kar z vojno (1840-1842) prisilile, da je popustila.

Danes pa se je uživanje opija bolj kot na Daljnem vzhodu udomačilo v sredozemskih pokrajinah. Od vsega svetovnega pridelka 2300 ton letno, se uporabi v zdravstvene in v druge dovoljene namene komaj polovica letine. Druga polovica pa gre za mamilo. Tihotapci se poslužujejo vseh mogočih načinov, da spravijo opij v razprodajo za neznansko visoke dobičke. Najraje ga zamesijo v žemlje ali skrijejo v podplate. Lani je modnarodna policija odkrila 300 večjih skrivališč opija. Glavni sedeži trgovine so pa še vedno Alepo, Aleksandrija in Pariz. Od tod se steka ta novodobni strup, ki poleg stoterih drugih razjeda na tisoče človeških življenj.

Raste zanimanje za lešnike

Na vsem svetu so samo 4 države, v katerih igrajo lešniki nekoliko gospodarske vloge. Na prvem mestu glede pridelka in izvoza je Turčija, ki pridelava letno 800 do 900.000 stotov lešnikov, kar predstavlja več kot polovico svetovnega pridelka. Na drugem mestu je Italija, ki je lani izvozila 235.500 stotov lešnikov in dobila za iste nad 11 milijard lir. Srednji pridelek lešnikov v Italiji se suče med 250 in 300.000 stoti. Na tretjem mestu najdemo Španijo, z letnim pridelkom okoli 150.000 stotov, 4. mesto pa zavzemajo ZDA s približno 80.000 stoti.

V zadnjih letih se opaža večje zanimanje za lešnike na celem Balkanu, torej tudi v Jugoslaviji, a največ smotrnega dela v svrhu zboljšanja pridelovanja lešnikov najdemo v Italiji, in sicer na obeh straneh vzdolž celih Apeninov.

Kot je znano, zapuščajo kmetje in kolonihvaležne apeninske obronke in zapuščena zemljišča mislijo deloma pogozditi za visokorasli gozd, deloma obsaditi z lešnikovimi grmi. Za lešnike so najprimernejše lege, ki so v pasu od 400 do 800 m višine. Takih leg je ob Apeninih zelo mnogo.

Tudi lešniki zahtevajo posebno nego in gnojenje. Zelo se moti, kdor misli, da je dovolj, če je vsadil mlado lesko in da bo potem kar obiral. Take leske ne prinašajo dohodka.

ŽENA IN DOM

Nekaj o čiščenju oken

Redno in temeljito čiščenje oken v stanovanju je prav tako potrebno kot čiščenje tal. Temeljito čiščenje oken, ki se ga mnogokrat prav neradi lotimo, lahko za več tednov odložimo, ako enkrat v tednu obrišemo stekla s platneno krpo ali s krpo sešito iz starih nylonskih nogavic. Ko je samo suho brisanje oken neuspešno, jih moramo temeljito umiti. To delo opravimo v suhem vremenu in v času, ko sonce ne obseva stekla, ker bi v tem primeru steklo postalo mavričasto lisasto.

Z oken najprej snamemo zavese, nato jih očistimo z ročnim omelcem in obrišemo s suho krpo. Če imamo sesavnik za prah, očistimo z njim zavese kar na oknu, nato posesamo prah še z oken.

Lesene lakirane okvire umijemo s plastično go-

bo, namočeno v mlačni vodi. Nato obrišemo les s suho krpo. Zelo umazane okvire umijemo tudi z milom ali raztopino detergenta. Nikoli pa jih ne čistimo s petrolejem in bencinom, ker razjedata lak.

Okensko steklo umijemo z gobo in s čisto toplo vodo. Vodi lahko dodamo žlico kisa, nekaj kapljic salmijakovca, pozimi pa žlico soli. Zelo umazano steklo umijemo z raztopino detergenta in splaknemo s čisto vodo.

Apnene madeže očistimo najprej s suho krpo, nato jih zmijemo s kisom. Madeže oljnatih barv odstranimo s špiritom ali terpentinom. Mušje madeže odstranimo z oken s kisom, špiritom ali žganjem.

Pri brisanju oken je najboljša platnena krpa, ker ne pušča vlaken.

Peta usode

R. B.

27.

Zložila je v kovček vse svoje stvari.
»Pretežko bo za vas, gospodična Dragica. Vas bom pospremila.«

»Ne, bom že sama nesla,« se je branila Dragica. Nehote se je zmisllila na tisti večer, ko je tudi v tako pozni uri bežala od doma. »Gospa, hvala za vse, ostanite kar doma, saj ste gotovo trudni,« se je poslavljala.

»Ne morem spati, otrok. Vedno moram misliti na vas... da vas kmalu, kmalu ne bo več tukaj...« Trepetajoči glas stare gospe je utihnil; z roko si je šla preko solznih oces. »Vsaj do vrat vas bom spremila in vam odprla vrata... poslednjikrat...«

Dragica se je morala kar premagovati. Tudi njej ni bilo lahko zapustiti to sobo. Občutila je žalost prav tako kot njena gospočinja, ko sta stopali po stopnicah navzdol. Koraki so trdo odmevali po hodniku. Pri vratih je Dragica počakala, da jih je gospočinja odprla. Kar odskočila je, ko je ugledala na pragu moško postavo. Zazdelo se ji je, da jo pozna.

»Da, jaz sem, gospodična Vornik.« Neznarčev glas se je tresel. »K sreči sem že nocoj prišel. Vi ste hoteli oditi?«

Ni dobil odgovora. »Pridite, stopimo v vašo sobo,« je rekel in ji vzel kovček iz rok.

»Vi ste pa gotovo gospa Sivec,« se je obrnil proti začudeni gospočinji. »Vem za vaše ime, ker sem poizvedoval, kje stanuje Dragica.« Z nežnim pogledom je pristopil k deklici in jo je rahlo pogladil po povešeni glavi. Na tiho se je predstavil stari gospe. »Moje ime je Lipič.«

—0—

Gospa Prašnikova se je morala vsakih pet minut odstraniti v malo kuhinjo, da si je obrisala solze. Ni mogla več vzdržati v sinovi bližini. Njegov žalostni izraz jo je rezal v srce. Nekaj strašnega je bilo, kar ji je pripovedoval. Ni hotela verjeti, a je že

moralo biti resnično, sicer bi ne bil Rajko prišel že zgodaj dopoldne domov.

Ni mogla doumeti, ko se je nenadoma pojavil pred njo. »Ti si, Rajko,« je ob pogledu nanj vzkliknila vsa vesela. Veselje pa ji je kmalu minilo, ko je sin skoro z ubitim glasom zašepetal: »Da, jaz sem, mati. Žalostno, da stojim pred teboj. Zopet sem brez službe — od včeraj.« Ženico je posilil jok, a se je v zadnjem trenutku obvladala. Ni hotela še otežiti sinovega trpljenja. Ko se bo pomiril, ji bo že vse povedal. Znotraj jo je pa vse peklo. Prepričana je bila, da se je sinu odprla lepa bodočnost, zdaj pa se vrne na nagloma domov — brez dela!

Prisluhnila je, ker je zaslišala sinove korake. Prihaja morda k njej v kuhinjo? Ne, krenil je v vrt. Sklenila je roke kot k molitvi. Ali ne sme niti v starosti imeti malo veselja? Vse življenje se je samo mučila in je upala, da bo mogla vsaj na stara leta živeti brez skrbi. Na, zdaj pa ni nič tudi s temi računmi.

Podobne misli so morale tudi Rajka. Očital si je, da se je vrnil domov brez načrta. Bolje bi bilo, da je ostal v mestu in da bi materi ničesar ne omenil. Obstal je pri jablani na koncu vrta. Spominjal se je, kolikokrat se je tu igral še kot deček. Vedel je za luknjo v plot, koder se je izmuznil na cesto. Obrnil je tudi zdaj korake tja in je šel čez travnik proti gozdu. Mir mu je hladil vročo glavo. Sedel se je na posekano deblo. Dolgo časa je sedel in grebel sam vase. Ko se je dvignil, je bilo sonce že visoko.

Nehote je ubral stezo proti griču. Zavedel se je šele, ko je stal pred gozdarjevo hišo. Nekaj časa je premišljal, ali bi se obrnil. Končno je stopil naprej. Morda pa gozdar ve, kako je z Dragico. Tudi če ona noče ničesar več vedeti o njem, ga bo morda le pomirilo, če zve, da gre njej dobro.

Ko je odprl vežna vrata, mu je priteknel naproti pes, a ni zalajal, ker je spoznal znanca.

»Priden, sultan, priden,« ga je Rajko pobožal.

»Če si ti doma, je gotovo tudi gospodar.«
»Seveda je, seveda,« je zadonel krepek glas.

»Ravno prav, da prihajaš, Rajko. Nalašč o pravem času.«

Rajko ni razumel, čemu gozdar tako govori. Kmalu je pa zvedel, ker je gozdar nadaljeval:

»Takrat sva se spraševala, čemu je takrat Dragica v noči in megli zbežala. Zdaj vem — zaradi tebe, Rajko Prašnik!«

»Saj vem — marala me ni več!«

»Ha, ha,« se je posmejal gozdar. »Prav narobe je resnica...«

»Ne!«

»Kako ne? Ali se nisi sprehajal s tisto Ani, tovarnarjevo po stezi? Prav tisti večer? V zelo prijetnem razgovoru...?«

»Zato,« je skočil Rajko pokonci. »Zdaj vem vse. Kakšna usodna zmeta. Seveda je nekoliko moja krivda. Dragici bi bil moral povedati, da sem bil na zabavi v tovarnarjevi vili. Gospodična pa se je prilepila na me in tudi Dragice nisem hotel užalostiti. Kako neumno je vse skupaj! Če sem prišel z Ani spet skupaj, je pa bilo zato, ker sem jo rešil iz valov. Potem mi je pa sama spet prekrizala pot.«

Rajko je umolknil in je stopil k oknu. Za sabo je slišal korake. Niso bili gozdarjevi, bolj lahki. Ni se obrnil.

Kot v sanjah je zaslišal nežen glas.

»Rajko!«

Zdelo se mu je, da sanja in je stal ne premišlno. Glas je pa nadaljeval kot pesem: »Vse sem slišala, kar si povedal. Prosim te, ni treba več, saj mi je zdaj vse jasno...« Njen glas je utonil v šepetanje. Kot v strahu je Dragica govorila: »In zdaj me zaničuješ... ker sem ti prizadejala toliko zla...?«

(Dalje)

Toda uniformiranec Srečnega sveta je stekel mimo votline, do bližnjega grmovja, v katerem je trepetaje čepela majhna deklica. Izmuznila se je bila aretaciji cele skupine in se skrila v grmovje, ne da bi jo bili opazili. Morda je niti stariši v svoji grozi niso takoj pogrešili, ali pa so jo hoteli rešiti pred likvidacijo, v rahlem upanju, da bo vendarle kako ostala pri življenju, če se izogne zajetju. Toda v hipu, ko se je vozilo že dvignilo v zrak, sta morala uniformiranca opaziti, da število ujetnikov ni polno. Naročeno pa jima je bilo, naj pripeljeta vse. Tako se je vozilo spet spustilo na obalo. Lov na deklico ni mogli biti težak.

Človek v votlini je skoro pozabil na previdnost in napeto opazoval, kaj se dogaja. Deklica v grmovju se ni zganila. Samo z velikimi očmi, polnimi groze, je strmela v uniformiranca, in se tresla. Ta pa je segel v grmovje in jo potegnil iz njega, nato jo je držeč za roko brez surovosti, a trdo in odločno kakor stroj, ki avtomatično opravlja svojo funkcijo, vlekli proti vozilu. Deklica se je vlekla proč od njega in tiho ječala, kakor ranjena živalica, toda oni se ni niti več ozrl nanjo, samo trdno jo je držal za roko. Bil je pretresljiv pogled na ubogega otroka, ki so ga vlekli proti neznani strašni usodi, pred katero se je branil, iz nagona, ki ga še niso utegnili zatreti v njem.

Prišla sta mimo votline in človek v njej je jasneje razložil dekličino tiho ihtenje in drsenje njenih upirajočih se nožic po pesku. Tedaj ni mogel več vzdržati. Nehote je izpustil gorjačo in zagrabil oster kamen, ki ga je bil hip prej začutil pod roko, ter planil iz votline. Uniformiranec je zaslišal topot njegovih drvečih korakov. Obrnil se je in ga nepremišlno gledal, z očmi,

Povzatek iz vesolja

E. Z.

76.

ki so ga prebadale in ki bi bile zaustavile vsakega drugega prebivavca Srečnega sveta. Toda nanj niso imele več moči. Zavihtel je pest s kamnom in z vsó silo, kar je premogel, udaril onega po glavi. Začutil je, kako se je lobanjska kost vdala pod udarcem. Oni se je počasi sesedel, kot bi mu klecnila kolena. A se preden se je zvrnil na tla, ga je zadel drugi silovit udarec, ki mu je prebil sence in del lične kosti. Iz rane je brizgnila kri. Deklica je obstala okamenela. Toda begunec se ni utegnil zmeniti zanj. Z okrvavljenim kamnom v roki in poln besa, obenem pa nekake pijane naslade, kakršne ni še nikoli občutil, se je pognal proti srebrnemu vozilu.

Pred njim je stal drugi uniformiranec. Verjetno je bil iz vozila opazil, kaj se dogaja, in prilezel ven, da bi onemu pomagal. Izraz na njegovem obrazu je bil čudno zmeden. Najbrž ni vedel, kaj naj stori. Za tak primer ni bil pripravljen. Očitno mu ni še nikdar prišlo na misel, da bi se mogel znajti v takem položaju, saj se še nikoli ni primerilo, da bi se bil kdo postavil po robu izvršilni oblasti Srečnega sveta. Zato pripadniki Uprave za varstvo reda že davno niso več nosili orožja. Zadostoval je njihov avtoritativni pogled, ki je zlomil vsakršni vzgib upornosti. Temu pogledu se ni mogel nihče upirati, kdor ni imel čiste vesti do skupnosti Srečnega sveta.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

EVROPSKO PRVENSTVO V LAHKI ATLETIKI V BEOGRADU

Sovjetska zveza pred Nemčijo

V nedeljo so se v Beogradu končale tekme v lahki atletiki za evropsko prvenstvo. Na sporedu je bilo 36 tekem, katerih se je udeležilo več stotin najboljših evropskih tekmovalcev. Tekme so bile na zelo visoki ravni in zaradi tega zelo zanimive. Tekmovalci so porušili več evropskih viškov in izenačili tudi nekatere svetovne. Med največje uspehe evropskega prvenstva spada uspeh italijanskega tekmovalca Moraleja, zmagovavca v tekmi 400 m ovire, ki je dosegel čas 49"2, kar predstavlja nov evropski višek in hkrati tudi izenačeni svetovni višek, ki ga je do sedaj držal Američan Davis. Svetovna viška sta izenačili tudi ruski tekmovalci Itkina (53"4) na 400 m in Pressova (18,55 m) v metu krogla. Nove evropske viške so postavili, poleg omenjenih (Morale, Itkina in Pressova) še Madžar Zsvotovski (69,64 m) v metu kladiva, Nizozemka Kraan (2'2"3) v teknu na 800 m, Nemka Heinova (23"5) v teknu na 200 m, štafeta 4x100 m (ženske) Poljske (44"5) pa je izenačila višek, ki so ga bile dosegle Rusinje. Iz tega izhaja, da so bile uspešnejše ženske, saj so izenačile dva svetovna in tri evropske viške ter na novo postavile dva evropska rekorda. Moški pa so izenačili en svetovni višek ter porušili dva evropska rekorda.

Katere države so bile najboljše v Beogradu?

Kot so vsi pričakovali, so se najbolje izkazali tekmovalci Sovjetske zveze, ki so osvojili kar 29 kolajni, in sicer trinajst zlatih, šest srebrnih in deset bronastih. Sovjetska zveza je osvojila 187 točk (sistem tekmovalstva je upošteval vrstni red prvih šest tekmovalcev). Na drugem mestu najdemo Nemčijo, ki je nabrala 156 točk, torej samo 31 točk manj od Sovjetov, čeprav so Nemci bili le štirikrat prvi; bilj pa so kar 11-krat drugi in 8-krat tretji. Nemci so se zelo dobro izkazali v vseh disciplinah in če bi imeli nekoliko več sreče, bi gotovo ogrozili Rusom končno zmago. Na tretjem mestu najdemo Poljake, ki spadajo v četvorko najboljših držav v lahki atletiki, s 106 točkami. Poljaki so bili 3-krat prvi, 5-krat drugi in 5-krat tretji. Za uvrstitve na prva mesta so tekmovali tudi Angleži, ki so osvojili 101 točko ter štiri zlate, tri srebrne in šest bronastih kolajni. Veliko brezno točk loči omenjeno četvorko od ostalih držav, in sicer kar 61 točk. Na 5. mestu so Francozi 40 točk (2-2-0), na 6. Madžari 34 (2-0-2), na 7. Italijani 30 (2-1-1), na 8. Finci 29 (1-1-2), na 9. Nizozemci 29 (1-1-1) in na 10. Švedji 19 (1-1-0). Sledijo Romuni 18 (1-2-0), Čehi 14 (0-1-1), Belgijci 12 (1-1-0), Jugoslavlani 12 (0-1-0), Švicarji 4 (0-0-1), Avstrijci 4, Irski 3 in Islandci, ki so osvojili samo eno točko.

V tekih na 100 in na 200 m sta se presenetljivo uvrstila na prvo mesto Francoz Piquemal in Šved Jonsson. V teknu na 100 m je več tekmovalcev upalo na končno zmago, toda v finale so se uvrstili Francoz Piquemal in Delecour (1. in 2.), Nemca Gamber in Hebau (3. in 4.) ter Poljaka Puskowiak in Foik (5. in 6.). Piquemal je zmagal v predtekmovaljih s časom 10"5, v polfinalu je bil drugi (10"4) v finalu pa prvi (10"4). Šved Jonsson pa je z lahkoto bil prvi tako v predtekmovalju (20"8), v polfinalu (21"0) in v finalu (20"7). Drugi je bil Poljak Foik in tretji Italijan Ottolina, oba s časom 20"8.

V teknu na 400 m je zmagal Anglež Robbie Brightwell, ki je bil prvi na vseh tekmah (46"6 v predtekmovalju, 46"4 v polfinalu in 45"9 v finalu). Zelo nevaren nasprotnik je bil Nemec Reske (46"1 v polfinalu), ki pa se je uvrstil samo na tretje mesto. Če so bili Nemci poraženi v posebnih tekih, so se pa odlikovali v obeh štafetah 4x100 in 4x400 m. V tekmi 4x100 so bili zelo nevarni Angleži (39"8 v polfinalu) in Poljaki. Nemci so se uvrstili samo na drugo mesto (39"9), toda v finalu so Ulonska, Gamber, Bender in Germar bili prvi s časom 39"5. Drugi so bili Poljaki, tretji Angleži in četrty Francozi, čeprav sta tekmovala Piquemal in Delecour. Nemci, kot smo že omenili, so se odlikovali tudi v daljši štafeti 4x400 m in dosegli dober čas 3'5"8. Za Nemčijo so tekmovali Kinder, Kindermann, Reske in Schmitt. Srebrno kolajno so osvojili Angleži, bronasto pa Švicarji. Tekme na srednje razdalje so

LESTVICA EVROPSKEGA PRVENSTVA 1962

1. SOVJETSKA ZV.	93 (13-6-10)
2. NEMCIJA	61 (4-11-8)
3. VEL. BRITANIJA	40 (5-3-6)
4. POLJSKA	35 (3-5-5)
5. FRANCIJA	16 (2-2-0)
6. ITALIJA	14 (2-1-1)
7. MADZARSKA	12 (2-0-2)
8. ROMUNIJA	11 (1-2-0)
9. FINSKA	10 (1-1-2)
10. NIZOZEMSKA	9 (1-1-1)
11. ŠVEDSKA	8 (1-1-0)
12. BELGIJA	8 (1-1-0)
13. ČESKOSLOVASKA	4 (0-1-1)
14. JUGOSLAVIJA	3 (0-1-0)
15. SVICA	1 (0-0-1)

potrdile premoč Nemca Matuschewskija (800 m) in Francoza Jazyja (1500 m). Nemec je dosegel čas 1'50"5 (drugi je bil Rus Bulycev), Francoz pa 3'40"9 (drugi je bil odlični Poljak Baran). Rus Bolotnikov je tekmoval dolgi razdalji in zato so vsi trdili, da bo prvi tako na 5.000 kot na 10.000 m. Zmagal pa je, s precejšnjo lahkoto, samo na 10.000 m s časom 28'54"0. Drugi je bil Nemec Janke, tretji Anglež Fowler. Na 5.000 m je bil Bolotnikov samo tretji, ker sta ga prehitela Anglež Tulloh (14'0"6) in Poljak Zimny. Nemec Kubicki, ki je v predtekmah dosegel čas 13'53"4, kar je novi višek evropskih prvenstev, se je uvrstil šele na 9. mesto. Tudi teki z ovirami so bili zelo zanimivi. Rus Mihailov je z lahkoto osvojil zlato svetinjo, čeprav ga je delno ogrozil Italijan Cornacchia. Mihailov je dosegel naslednje čase 14"0, 14"1 in 13"8 v finalu. Mnogo pričakovanja je bilo za nastop Italijana Salvatoreja Morala v teknu na 400 m z ovirami. Morale je smotno tekmoval tako v predtekmah (51"4) kot v polfinalu (50"0), v finalu pa se je spustil in dosegel fantastičen čas 49"2 (izenačeni svetovni višek). Na ostala prva mesta sta se uvrstila Nemca Neumann in Janz. Belgijci so osvojili zmago v teknu 3000 m ovire s svojim odličnim tekmovalcem Roelantsom (8'32"6), ki je premagal tako Romuna Vamasa kot Rusa Sokolova.

Tudi skoki so bili zelo zanimivi. V skoku v višino je znani Rus Valerij Brumel skočil 2,21 m in postal seveda evropski prvak. Drugi je bil Šved Petterson (2,13), tretji pa Rus Savlakadze (2,09 m). Tudi v skoku v daljino so Rusi osvojili zlato kolajno. Znani Igor Ter-Ovanesjan je skočil 8,19 m. Na častnem mestu sta Finca Stenius (7,85) in Eskola. Finci so se odlikovali tudi v skokih s palico, kjer so osvojili 1. (Pentti Nikula 4,80 m), 3. (Nyström 4,60 m) in 4. mesto (Ankio 4,55 m). Na drugo mesto se je uvrstil Čeh Tomasek. V troskoku se je vodila borba med Poljaki (Schmidt in Taskolski) in Rusi (Goriaiev in Fedosejev). Zmagali so prvi (Schmidt), in sicer 16,55 m; Rusa sta pa osvojila 2. in 3. mesto. Tudi v metih, kot v skokih, so predstavniki Sovjetske zveze osvojili dve pomembni zmagi. V metu diska je zmagal Truseniov (57,11 metrov), pred Nizozemcem Kochom (55,96) in Nemcem Mildejem, v metu kopja pa Lusiš (82,04 m).

pred sorojakom Cibulenkom (77,92) in Poljakom Niklukom. Čeprav so bili Rusi zelo močni tudi v metu kladiva (Baltovski se je uvrstil na 2. mesto, Bakarinov pa na 3.), je zmagal v tej težki disciplini Madžar Zsvotovski (69,64 m), ki je postavil tudi nov evropski višek. V metu krogle je zmaga pripadla Romunu Varju (19,02 m). Drugi je bil Rus Lipsnis (18,32 m), tretji pa Poljak Sosgornik.

V deseterboju je zmagal ponovno znani Kuznecov, ki je nabral 8.026 točk. Druga in tretja sta Nemca von Moltke (8.022) in Bock (7.835). Nemec Holdorf, ki je vodil po prvem delu tekmovalstva, se je uvrstil šele na 5. mesto. Kuznecov se je odlikoval v teknu na 110 m ovire in v metu kopja, Nemec Bock v teknu na 400 in 1500 m, Finec Suutari v skoku v višino in v metu krogle, Nemca von Moltke in Holdorf v metu diska in tekih na 100 m, Rus Diatkov v skoku v daljino in Jugoslovan Kotnik v skokih s palico. Moški so tekmovali tudi v hoji na 20 in na 50 km. V prvi tekmi je zmagal Anglež Matthews (2. Nemec Reiman), v drugem spopadu pa Italijan Pamich (2. Rus Panitckiu). Anglež Kilby je rabil 2 uri 23'18"8, da je zmagal maratono. S 44 sekundami zamude je prispel Belgijec Vanderriessche in se tako uvrstil na 2. mesto. Tretji je bil Rus Baikov.

V Beogradu so tekmovali tudi ženske. Oster boj se je odvijal med Angležinjo Hymanovo in Nemko Heinovo. Hymanova je bila prva na 100 m (11"3), Heinova pa v teknu na 200 m (23"5). Seveda, kjer je bila Heinova prva, je bila Hymanova druga in obratno. V teknu štafet 4x100 so se uvrstile na prvo mesto Poljakinje s časom 44"5. Druge so bile Nemke, tretje pa Angležinje. Rusinja Hkinova je vedno v polni moči in je zato bila prva v teknu na 400 m (53"4). Nizozemka Kraanova, pa je bila prva v teknu na 800 m (2'2"8). V omenjenih tekih je padlo več evropskih viškov in izenačenih je bilo tudi nekaj svetovnih. V teknu 80 m ovire je Poljakinja Cieplava dosegla končno zmago (10"6).

Če izzyhamemo stoddstotno zmago Romunke Balasove v skoku v višino (1,83 m) pred Jugoslovanke Cerevo (1,76) so tekmovalke Sovjetske zveze osvojile še net zlatih kolajni. V skoku v daljino je bila prva Šcelkanova (6,36 m) pred Poljakinjo Krzesinsko, v metu diska Tamara Press (56,91 m), ki je bila prva tudi v metu krogle (18,55 m — izenačen svetovni višek), ter še v metu kopja (Ozdinova 54,93 m). Seveda je tudi peterboj vlasti Sovjetske zveze. Zmagala je Rusinja Bystrova (4.833 točk).

Če si noliže ogledamo letošnje evropsko prvenstvo, lahko ugotovimo, da ni nudilo večjih presecečenj. Glavni favoriti so zmagali skoraj v vseh disciplinah, razen v teknu na 3000 m ovire. Na zadnjem evropskem prvenstvu so se odlikovali Rusi, toda osvojili so 11 zlatih kolajni, letos pa so osvojili dve zlati kolajni več. Zmagašali na so številno zlatih kolajni tako Angleži (7 kolajni leta 1958 in 5 kolajni letos) kot Nemci (6 svetovni leta 1958 in 4 kolajne letos). Tudi Poljaki so nabrali manj kolajni kot pred štirimi leti. Leta 1958 so bili 8-krat prvi, zdaj v Beogradu na samo trikrat. Zelo nazadujočo severne države (Švedska in Finska); tudi Jugoslavija je zelo razočarala.

Če razporedimo izide vseh dosedanjih uvrstitvenih lestvic evropskih prvenstev, ugotovimo, da imajo največ točk predstavniki Sovjetske zveze, in sicer 487. Sledijo Švedji (470), Nemci (462), Angleži (428) in Finci (382). S precejšnjo razliko v točkah pridejo Francozi (268), Italijani (237), Poljaki (233), Madžari (197) in Čehi (149). Kot je znano, je do sedaj bilo na sporedu 7 evropskih prvenstev (1934, 1938, 1946, 1950, 1954, 1958 in 1962).

Najuspešnejši tekmovalci evropskih prvenstev so Adolfo Consolini (Italija) 3 zmage v metu diska, Čeh Emil Zatopek tri zmage v tekih na 5000 in 10.000 m ter Rus Kuznecov (deseterboj), ki je prav v Beogradu dosegel svojo tretjo zmago. Več tekmovalcev pa je nanizalo po dve zmagi. Tudi Tamara Press (Sov. zveza) ima tri zmage.

d. t.

LESTVICA VSEH EVROPSKIH PRVENSTEV

1. SOVJETSKA ZV.	242 (29-25-22)
2. NEMCIJA	205 (24-21-22)
3. ŠVEDSKA	190 (17-20-25)
4. Velika Britanija	184 (24-14-22)
5. Finska	167 (19-17-21)
6. Francija	108 (10-17-7)
7. Poljska	92 (11-10-7)
8. Italija	91 (8-15-6)
9. Madžarska	67 (8-5-12)
10. Češkoslovaška	55 (6-4-13)
11. Nizozemska	52 (7-4-5)
12. Norveška	35 (2-7-4)
13. Islandija	19 (3-1-1)
14. Belgija	18 (1-4-1)
15. Svica	17 (1-3-3)

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

NAŠA NOVA SLIKANICA:

»Džungla«, čudovita zgodba

Mavglia in njegovih prijateljev

V zgodbi o Mavglju igrajo veliko vlogo njegovi živalski prijatelji, saj bi brez njih zgodbe skorajda ne bilo: Mavgli sam in nebogljen v nevarni džungli prav gotovo ne bi ostal živ. Zato vam moramo med

prijatelji na častnem mestu predstaviti titse, ki so mu rešili življenje in ga obvarovali vseh nevarnosti v otroških letih. To sta bila oče volk in mati volčica, ki sta v svojem brlogu našla prostor za malega Mavglja in ga vzrejala skupaj s svojimi štiri mladiči. Eden od njih, Sivi brat, je postal po-

sebno Mavgljev prijatelj in zaupnik. Radi pa so imeli med seboj prav vsi in Mavgli je vsa leta spoštoval volčji par kot svoje starše. Da, največja žaljivka zanj je bila, če mu je kdo v prepiru očital, da je človek in ne volk. Več o tem, kako je Mavgli preživel svojo mladost v krdelu sijonijskih volkov, pa vam bomo začeli pripovedovati prihodnji četrtek, ko bo začela izhajati nova slikanica »Džungla«.

Iz kulturnega življenja

- Skladatelj Giorgio Ferrari iz Turina je dobil prvo nagrado pri mednarodnem razpisu v Liegeu za nove skladbe za godalne kvartete. Razpisa so se udeležili skladatelji iz 15 držav. Drugo nagrado je dobil Američan olfgang Fraenkel, tretjo pa Grk Yorgo Cicillianos.
- Glavni ravnatelj lonlonskega »Festival Balleta« je sporočil, da je društvo, ki je do sedaj finansiralo ta znani balet, prešlo v likvidacijo, kar bi pomenilo tudi konec baleta. Sedaj bodo poskusili spremeniti balet v ustanovo, ki ne stremi po dobičku, s čemer bi omogočil, da bi bil balet deležen vladnih podpor in pomoči raznih kulturnih organizacij.
- Neodvisno razsodišče je spoznalo za tri najboljše nemške filme lanskega leta naslednje tri: »Lajnjivci«, »Transport« in »Beg v Berlin«. Vsak teh filmov je dobil nagrado v znesku 250.000 nemških mark.
- Na kraju, kjer je nekdanje mesto Cesarea, so odkrili pred kratkim izraelski arheologi pravi zaklad. V neki luknji v zemlji, na kateri je stala nekdanja sinagoga, so našli 4.000 bronastih kovancev iz tistega časa. To je največja najdba nekdanjih kovancev, kar so jih kdaj odkrili v Izraelu.
- Francoski pesnik, režiser in slikar Jean Cocteau bo poslal v južno-francoskem mestecu Frejus spominsko kapelo za žrtvami, ki so izgubile življenje pri znani katastrofi, ko je popustil jez umetnega jezera.
- Društvo za gojenje pravljic evropskih narodov priredi ta mesec svoj kongres v Avstriji, in sicer v Innsbrucku. Kongres bo od 23. do 26. septembra.

MALENKOSTNI ARABCI

Urad Arabske lige za bojkot Izraela organizira med arabskimi državami bojkot filmov, v katerih nastopa Frank Sinatra, češ da dela propagando za Izrael. Frank Sinatra je namreč letos maja obiskal judovsko državo. Franku Sinatri bo tudi prepovedano stopiti na ozemlje arabskih držav, ki so članice

arabske lige. Jordanija je že prepovedala Sinatrove filme, Libanon pa ga tudi ne mara več kot obiskovavca. Arabske države so doslej prepovedale že filme, v katerih nastopajo Elizabeth Taylor, Paul Newman, Jeff Chandler, Eddie Cantor, Danny Kaye in Harry Belafonte.

ZBOROVANJE UNESCO PROTI NEPISEMENOSTI

Od 24. do 29. septembra bo v Rimu prvo mednarodno zborovanje o analfabetizmu. Italijansko prestolnico je za to prvo zborovanje izbrala organizacija UNESCO, pod katere pokroviteljstvom se bo sestanek vršil, z ozirom na dosežanje uspešno delo Italijanske zveze za boj proti nepismenosti. Po najnovejših podatkih znaša število analfabetov na svetu okoli 700 milijonov.

Tega prvega zborovanja v Rimu se bodo udeležili predstavniki 45 dežel iz vseh petih celin. Dela se bo udeležilo nadalje 20 delegatov šolskih in socialnih organizacij, ki se na svetu ukvarjajo z bojem proti analfabetizmu. Kongres se ne bo omejil na koristno izmenjavo informacij med delegacijami iz vsega sveta in na primerjavo sistemov pobiranja nepismenosti v raznih deželah, ampak bo ugotovil skupno osnovo akcije proti nepismenosti in najprimernejša sredstva za poglobitev in koordiniranje boja proti analfabetizmu po vsem svetu.

Preteklo soboto nas je zapustila naša dobra mama

BARBARA ŠAH

K večnemu počitku smo jo položili v družinsko grobnico na celjskem pokopališču.

Celje, Zalec, Laško, Trst, 17. sept. 1962

Zalujoči: sinovi, hči, snaha in vnuki

RADIO TRST A

• NEDELJA, 23. septembra, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Ljubezen me lutkami«, pravljica (Hans Christian Andersen - Vili Lenassi), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 16.00 Popoldanski koncert; 18.00 Tvorница sanj, obzornik filmskega sveta; 19.15 Nedeljski vestnik; 21.30 Sodobna simfonična glasba — Janaček; Sinfonietta, Webern; Passacaglia za orkester op. 1; 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 24. septembra, ob: 18.30 Skladbe jugoslovanskih avtorjev — Ivo Petrič: Druga simfonija. Orkester Jugosl. Radiotelevizije vodi Bogo Leskovic; 19.30 Znanost in tehnika — Tone Penko: »Ali bdo hromi res lahko spet hodili?«; 20.30 Ambroise Thomas: »Mignon«, opera v Iveh dejanjih. Približno ob 21.30 »Pripravljalni center pri Beneskem opernem gledališču La Fenice«.

• TOREK, 25. septembra, ob: 18.30 Italijanski operni pevci: »Onelia Fineschi e Cloe Elmo«; 19.20 »Zena povodnega moža«, pripovedka (Radislav Rudan - Saša Martelanc), igrajo člani RO; 21.00 Obletnica tedna — Maks Sah: »Anton Martin Slomšek, ob 100-letnici smrti«; 21.30 Klavirske sonate Ludwiga van Beethovna; 22.00 Zgodba Pavla Diakona, po njegovi »Historii Langobardorum«; 23.00 Iz galerije jazz: Ljubljanski Jazz ansambel.

• SREDA, 26. septembra, ob: 18.30 Schubert: Simfonija št. 7 v G-duru; 19.30 Turistični razgledi; 21.00 »Sobota, nedelja in ponedeljek«, igra v treh dej. (Eduardo De Filippo - Martin Jevnikar), igrajo člani SG v Trstu.

• ČETRTEK, 27. septembra, ob: 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja: »Glasba v Florenci za časa Medicejcev«; 19.00 Sopranistka Ksenija Vidali Zebre, pri klavirju Marjan Lipovšek. Na sporedu so samospevi Poliča in Brede Šček; 19.30 Za Valvazorjem po naši deželi (Mara Kalan); 21.00 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije. Približno ob 21.40 Književnost in umetnost — Franc Jaza: Edith Bruck in njena novelska zbirka »Andre-mo in città«. Približno ob 22.25 Iz zgodovine italijanske veleindustrije — Rosario Romeo: »Posledice prve svetovne vojne«.

• PETEK, 28. septembra, ob: 18.30 Iz simfonične glasbe 19. stoletja — Čajkovski: Serenada za godala v C-duru, op. 48; 19.00 Debussy: Kvartet v g-molu, op. 10; 19.30 Človek in cesta — Rafko Dolhar: »Prometni kršivec kot zločinec ali o kriminologiji prometnih prekrškov«; 19.40 Tamburaški ansambel »Plavj Jadran« in vokalni kvartet »Veseli pevci«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 »Občni zbor«, novela (Damir Feigel).

• SOBOTA, 29. septembra, ob: 13.30 Pristanišča v lahki glasbi; 14.40 Pojeje Polonca Lesjak in Duo sa Kvarnera; 16.00 Junaki športa — Dušan Pertot: »Prvi vzpon na Matterhorn«; 18.30 Skladbe julijskih avtorjev — Merku: Lirični koncert za klarinet in orkester. Orkester Tržaške filharmonije vodi Aldo Faldi. Solist: Giorgio Brezigar. Carlo de Incontrera: Suita ogledal, 11 epizoda za bariton solo, mešan zbor s sopranistko in inštrumenti. Baritonist: Ennio Silvestri, sopranistka: Silvana Alessio Martinelli. Inštrumentalni ansambel vodi Giorgio Kirschner; 19.15 Tržaški obiski: »Padriče«; 20.00 Športna tribuna; 20.40 Zbor s Proseka-Kontovela; 21.00 »Potepuh z Zapada«, igra v treh dej. (John Millington Synge - Lelja Rehar), igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 23. septembra, nedelja: 15. pobinkoštna
- 24. septembra, ponedeljek: Mar. Dev. Reš. j.
- 25. septembra, torek: Nikolaj
- 26. septembra, sredo: Ciprijan in Justinjan
- 27. septembra, četrtek: Kozma in Damjan
- 28. septembra, petek: Venceslav
- 29. septembra, sobota: Mihael

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst. Telefon 29-477